

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštno hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Zakon o zaščiti kmetov podaljšan

Kakor je znano, je vlada naročila vsem županstvom, naj zberejo podatke o višini kmečkih dolgov, da bi tako našla zanesljivo oporišče pri sestavi novega zakona o razdolženju kmetov. Zbiranje podatkov je znatno zavleklo rešitev tega važnega vprašanja. Ko se je sestala preteklo soboto narodna skupščina, jo je ločilo samo pet dni do poteka veljavnosti začasnega zakona o zaščiti kmetov. Zato je bilo njeno prvo delo, da je podaljšala veljavnost starega zakona o zaščiti kmetov, ki ga je delno izpremenila. Vladni predlog je šel za tem, da se zakon o zaščiti kmetov podaljša od 20. oktobra do nadaljnjega. Skupščinski odbor, ki je proučeval ta predlog, pa je sodil, da je neobhodno potrebno postaviti veljavnosti novega zakona meje, da se že vendar enkrat uredi to pereče vprašanje. Poleg tega je vnesel odbor v zakon važne določitve glede kazni pri kršitvah zakona o zaščiti kmetov.

Narodna skupščina je zato vzela odborovo poročilo na znanje in izglasovala podaljšanje zakona o zaščiti kmetov za dva meseca, to je do 20. decembra, in izpremenila člen 5. tako, da se glasi: Če upnik pobira ne glede na to, ali dolжник na to pristane ali ne, višje obresti, provizijo ali razne druge stroške, kakor je to dopustno po predpisih odstavka 1. do 3. zakona (nad 10 %), se morajo zneski, ki presegajo to dopustno mero, na zahtevo dolžnika odbiti od glavnice. Razen tega pa se upnik, ki je na ta način kršil določbo zakona, kaznuje z zaporom do 6 mesecev in z denarno globo do 5000 Din. Če je dolжник že popolnoma poravnal svoj dolg, lahko tudi naknadno

zahteva povračilo preveč vplačanega zneska. Določbe 1. odstavka o zaračunavanju prekomernih obresti, odnosno dolžnosti povračila tega zneska, se bodo uporabljale tudi za obresti, plačane pred uveljavitvijo tega zakona, toda po 20. aprilu leta 1932., ko je stopil zakon o zaščiti kmetov v veljavo.

Minister za kmetijstvo g. Demetrovič je v svojem govoru ob tej priliki poudarjal, da vlada budno zasleduje vprašanje kmečkih dolgov. Podaljšanje zakona za dva meseca ima pa namen, omogočiti vladi in narodnemu predstavništvu, da dobro proučita to važno vprašanje ter najdeta takšno rešitev, ki bo ustrezala gospodarskemu in denarnemu položaju, da bo prinesla kmetom koristi in da bo pri tem pazila, da ne bo škodovala ostalim panogam narodnega gospodarstva. Vlada bo v določenem času predložila skupščini zakon, s katerim se bo vprašanje kmečkih dolgov končno uredilo. Kmečki dolgov znašajo po sedanjih podatkih okrog 7 milijard dinarjev. Ugoditi je treba onim, je poudaril g. minister, ki so zaščite neobhodno potrebni, poleg tega pa mora novi zakon predpisati odredbe, ki bodo prinesle splošno olajšanje sedanjega položaja.

Med vihnarim pritrjevanjem je g. minister odločno izjavil, da se morajo v prvi vrsti zaščititi vlagatelji. Hranilne vloge predstavljajo namreč temelj našega gospodarstva in bi bilo povsem napačno, če bi trpeli škodo oni, ki so marljivo delali, svoje prihranke vlagali v denarne zavode ter s tem krepili moč našega gospodarstva.

Notranje ministrstvo je odobrilo ustanovitev in obstoj nove vsedržavne stranke

Predsednik glavnega odbora JRKD g. Nikola Uzunović in glavni tajnik minister g. dr. Albert Kramer sta v soboto predložila notranjemu ministru g. Žiki Laziću listino, s katero na osnovi zakona o združenjih, zborih in dogovorih prošita za končno odobritev, da sme stranka Jugoslovenske radikalne kmečke demokracije obstajati in delovati. Po pregledu priloženih prijav iz vseh srezov države je g. notranji minister izdal

odlok, s katerim odobrava obstoj in delovanje nove stranke.

S tem so izpolnjeni vsi zakoniti pogoji za končno ustanovitev JRKD.

Ob priliki tega pomembnega političnega dogodka je glavni tajnik JRKD minister gospod dr. Albert Kramer dal «Jutrovemu» dopisniku izjavo, iz katere povzemamo:

Z našo prijavo za končno odobritev stranke in z odlokom g. notranjega ministra, s katerim se odobravata obstoj in delo JRKD, je končano pomembno delo za politično organizacijo našega naroda. Vi veste, da postavlja zakon o združenjih in zborih v tehničnem pogledu dokaj hude pogoje za stvarjanje strank. Zakon zahteva predhodno prijavo, katero mora osnovelec predložiti ministru notranjih zadev skupno s programom stranke. Na podlagi take prijave izda

minister dovoljenje, da se lahko pristopi k osnovanju strankine organizacije. Šele potem, ko je v vseh srezih države zbranih vsaj po 60 državljanov, ki so pisмено pristali na to, da stopijo v novo strankarsko organizacijo, in da so pripravljene sodelovati v njej kot odborniki v njenih organizacijah, lahko tako se stvarjajoča stranka prosi za končno odobrenje za svoj obstoj in delovanje.

Mi smo ta veliki posel dovršili srečno in tudi z velikim uspehom.

V vseh krajih naše domovine, v vsakem srezu naše države je razvita zastava nove jugoslovenske politične organizacije,

ki ima s programom narodnega in državnega edinstva in skladnega dela za gospodarski, prosvetni in socialni napredek našega naroda namen združiti vse delovne moči Srbov, Hrvatov in Slovencev v delu za končno utrdbo Jugoslavije.

Službeno prijavo za notranje ministrstvo je podpisalo več kakor 20.000 najodličnejših ljudi iz našega naroda, pristašev in voditeljev iz vseh bivših političnih strank, pripadnikov vseh ver in plemen, ljudi iz vseh slojev od preprostega delavca in kmeta do učenjaka in državnika.

ze sama ta prijava je edinstvena slovesna izjava narodne vzajemnosti v duhu velike šestojanuarske misli.

Nismo se zadovoljili s tem, da izvršimo samo to, kar je potrebno, da se izpolnijo zakoniti pogoji. V vsej državi smo pristopili k organizacijskemu delu po določenem načrtu in lahko rečem, da je izoblikovanje stranke v velikem delu že izvršeno. Povsod po državi se organizirajo krajevne organizacije in ustanavljajo sreski odbori, ki se morejo sestati in pričeti delo šele po izvršeni organizaciji krajevnih odborov v srezu. To organiziranje je sedaj v polnem razmahu. Posamezne banovine že pristopajo k ustanavljanju svojih končnih banovinskih odborov. Ta važen posel je že izvršen v dravski, primorski in vrbaski banovini, v nedeljo pa se bo vršila banovinska skupščina za savsko banovino v Zagrebu, na kateri se bo osnoval banovinski odbor JRKD za to banovino.

V teku novembra bodo banovinske skupščine po vseh ostalih banovinah in do božiča bo ogromni aparat nove stranke v polnem gibanju.

Narod je dobro obveščen o pomenu in namlogah nove stranke. Narodni poslanci in senatorji so na stoterih in stoterih shodih dali potrebna pojasnila ter izbrali poštene in iskrene sodruznike za veliko skupno delo. V svojstvu glavnega tajnika sem imel dovolj prilike, da na severu in jugu, zahodu in vzhodu naše države ugotovim, s koliko požrtvovalnostjo tudi naš preprost človek pomaga, da bi se čim več zavrednega naroda zbralo v vrstah našega narodnega pokreta.

Glede na vsa ta dejstva je razumljivo, da se je JRKD v mnogih krajih naše domovine že danes pojavila v moči, ki presega moč vsake prejšnjih političnih strank. Naravno je, da naše delo ni bilo brez težkoč. Ljudje smo, bili smo pristaši različnih prejšnjih strank in ne moremo vsi nankrat pozabiti vsega tistega, kar nam je bilo v preteklosti milo in drago. Med nami je bilo poprej mnogo sporov, katere smo zdaj izročili pozabljenju, ki pa vendarle še tu in tam malo motijo naše medsebojne odnošaje.

Toda vse te težkoče nas ne morejo preplašiti, da ne bi z neomahljivo voljo delali na to, da ustvarimo močno enotno stranko.

Preboleli smo že velik del teh težkoč in jih bomo prebrodili v bodoče tem laže, ker je šla množica naroda s svojim zdravim nagonom preko vseh bivših strank in daje danes svojim voditeljem naravnost vzgleden primer vzajemnosti in discipline. Kaj to pomeni v današnjih časih, ko huda gospodarska kriza teži široke sloje naroda, ko ima brezvestno zavajanje ljudi več možnosti, da se razpase, ko kdaj poprej, tega ni treba še posebej podčrtavati.

Samo po sebi razumljivo je, da bomo nadaljevali delo za izpopolnitev naše organizacije,

Kakor skromnost poveleča lepoto, tako se poveleča nasmeh z lepimi belimi zobmi, kateri so negovani z divno osvežujočo Chlorodont zobno pasto. Poskus Vas bo prepričal. Tuba Din 8—

ki bo imela tem večji vpliv na vodstvo javnih poslov v občinah, srezih, banovinah in državi, čim bolj živo bodo njeni odbori razpravljali o gospodarskih, socialnih in prosvetnih vprašanjih svojega kraja in vsega naroda.

Stranka bo v kratkem pričela izdajati tudi svoje glasilo,

da ustvari na ta način stalno zvezo med svojim vodstvom in ostalimi njenimi organizacijami na eni in med ogromno vojsko njenih pristašev na drugi strani. V vseh banovinah delujejo že dobro organizirana banovinska tajništva stranke; organizirali in izpopolnili pa bomo v kratkem tudi sreska tajništva kot stalne posredovalnice med pristaši stranke v srezu ter organi in funkcionarji stranke v banovinah in državi. Naš pro-

gram in naša pravila dajejo stranki možnost širšega dela, kakor pa je samo politično udejstvovanje. Pristopili bomo čimprej tudi k izgraditvi posebnih organov za gospodarska, prosvetna in socialna vprašanja. Tako bomo v stranki mogli voditi skrb o vseh nalogah in vprašanjih narodnega in državnega življenja in na ta način ustvariti odlično orodje državne in narodne politike v duhu novih misli.

Zdaj bomo pričeli priprave za kongres stranke,

na katerem bo tudi formalno izvršena ustanovitve te naše velike politične združbe, v kateri je prvič v naši politični zgodovini na skupnem poslu večina našega naroda iz vseh delov in krajev naše države.

Minister Pucelj o vladnem delu za gospodarsko odpomoč

St. Jurij ob južni železnici, oktobra.

V nedeljo popoldne se je v St. Juriju ob južni železnici vršilo veliko manifestacijsko zborovanje pristašev JRKD, ki so kljub slabemu vremenu prihiteli iz vseh sosednjih občin. Velika šolska telovadnica je bila mnogo premajhna in so morali mnogi ostati zunaj. Zborovalci so ves čas s pozornostjo sledili izvajanjem govornikov. Zborovanje je vodil predsednik krajevnih organizacij g. Josip Čretnić, ki je za uvod v iskrenih besedah pozdravil ministra g. Ivana Pucelja, bana g. dr. Draga Marušiča, narodnega poslanca gosp. Ivana Prekorška in zbor.

Nato je narodni poslanec g. Ivan Prekoršek poudarjal predvsem nujno potrebo tesnih stikov med narodnimi zastopniki in volilci, ki naj se ne ustvarjajo samo s pomočjo javnih shodov, temveč pred vsem po krajevnih organizacijah, ki so v današnjih političnih razmerah posebno važnega pomena. Stvarnim izvajanjem priljubljenega poslanca je sledilo dolgotrajno pritrjevanje.

Z viharnim navdušenjem je množica pozdravila ministra g. Pucelja, ki je z zanosom in temeljitostjo izvajal: Vsi državljani se moramo zavdati, da smo en narod in ena država in da je za mir in red v državi potrebna ena stranka, ki hoče služiti in pomagati celoti. Ne smejo nas ločiti verske in plemenske organizacije. Vsakdo mora priznati, da obstaja v naši državi plemenska in verska svoboda in da obstaja popolna enakopravnost. Edino pravilno je, da po navodilih Nj.

Vel. kralja Aleksandra pozabimo nekdanje naše male medsebojne razprtije in da delamo skupno za dobro vsega naroda. Kot ministru za socialno politiko in narodno zdravje mi je dobro znana beda sveta. Vlada si prizadeva, da odpomore stiski, v kateri živi naš narod, kolikor je v danih razmerah sploh mogoče. Pred vsem izkuša urediti gospodarske odnose z drugimi državami. Izražam upanje, da bo v kratkem ureden promet z Italijo, kar bo olajšalo naš izvoz v to državo. Vrše se tudi razgovori s Francijo glede izvoza lesa, masti, svinj in volov. Glede prezadolžitve kmetov omenjam, da žele prezadolženi kmetje, naj bi država prevzela njihove dolgeve, na drugi strani pa pravijo denarniki, da hočejo priti do svojega denarja, pa čeprav se proda kmetu njegova posest. V vladi prevladuje srednja smer.

Vlada je za zaščito kmeta in zastopa stališče, da ga ne sme nihče preganjati po nepotrebnem. Gotovo je, da inflacije ne bo, ker bi ta samo še poslabšala sedanje gospodarske razmere. Kmetu se mora pomagati na ta način, da se obrestna mera zniža in da bo kmet lahko plačeval vsaj obresti. Letos, ko kmet ne more prodati skoro ničesar, mora zadostovati, da bo plačal vsaj obresti, na odplačevanje kapitala pa naj se počaka. Nikakor seveda ne gre, da bi trpeli oni, ki so marljivi in ki so pridno varčevali. Malemu hranilcu se ne sme nič vzeti. V naši banovini je vlog malih hranilcev za 1800 milijonov dinarjev. Vlada si tudi prizadeva, da uredi gospodarstvo

v občinah in banovinah. Izdeluje se občinski zakon, ki določa večje občine z večjim delovnim območjem in tudi z večjimi pravicami. Na vidiku so občinske volitve, ki se bodo vršile po banovinah časovno različno. Prav tako se tudi izdeluje zakon o banovinskih samoupravah, ki bo pomenil razsrediščenje državne uprave. Vlada pripravlja tudi več drugih manjših, toda vsekar važnih zakonov, ki bodo prinesli izboljšanje današnjih razmer.

Govor ministra g. Pucelja so sprejeli zborovalci z navdušenim odobravanjem ter mu izrekli zahvalo za njegova obširna in stvarna izvajanja. Ko je še g. ban izpregovoril nekaj bodrih pozdravnih besed, je g. Lorber prečital naslednjo resolucijo:

«Na velikem manifestacijskem zborovanju 16. oktobra l. 1932, v St. Juriju ob južni železnici zbrani narodni volilci izrekamo zaupanje in zahvalo domačim ministrom gg. Ivanu Pucelju, dr. Albertu Kramerju in Ivanu Mohoriču, svojemu sreskemu narodnemu poslancu g. Ivanu Prekoršku in vsem poslancem in senatorjem dravske banovine. Obenem jih prosimo, naj naši zastopniki v narodnem predstavništvu skrbno čuvajo gospodarske koristi prebivalstva dravske banovine in upoštevajo pri tem izredno težaven položaj naše slovenske kmetije, ki je steber in podlaga naše gospodarske moči. Mi smo odkriti in zvesti pripadniki enotne države Jugoslavije, v okviru katere gledamo z zaupanjem in vero v boljšo bodočnost.»

Resolucija je bila soglasno sprejeta z velikim odobravanjem. Po zborovanju so mnogoštevilna odposlanstva, kakor tudi posamezniki izročili ministru gosp. Ivanu Pucelju, banu gosp. dr. Marušiču in narodnemu poslancu g. Ivanu Prekoršku razne predloge, odnosno prošnje, ki se tičejo izboljšanja gospodarskih razmer našega naroda.

Društvo „Varstvo“ naši javnosti

Dobrodelno društvo «Varstvo» iz Ljubljane nam je poslalo:

Svetovna kriza je med vsemi narodi na svetu povzročila mnogo siromaštva. Tudi pri nas rase ubožstvo. Zlasti mnogi ubožni starši so v silnih skrbih, kako bodo preživljali svoje otroke, ker ni denarja, ne obleke, ne živeža. S strahom gledajo v bodočnost. Mnogi starši imajo

Gustav Strniša:

Greh in pokora

Slikar je mirno nadaljeval:

«V Krtini je živela žena, tvoja mati. V dekletskih letih je bil njen prijatelj čevljar, pijanec. Dna bi ga rada poročila. Njen oče je nasprotoval. Čevljar se je preselil v mesto. Mladenka se je oddvojila za rudarja Skalarja, ki je odšel kmalu po poroki v Ameriko. Njena prva ljubezen ni ostala brez posledic. V zakonu je mlada žena rodila dete, ki je bilo čevljarjevo. Še preden je porodila, bi bila kmalu zgorela v domači hiši, ki jo je nekdo zažgal. Čevljar se je v mestu oženil. Dobil je sina. Ta sin sem jaz, Primož Marn. Ti si pa oni nezakonski otrok, rejeneč Američana.»

«Ho, ho, ho! Nazadnje si res moj brat, sicer bi ne vedel vsega tega! No, pa ne bomo kurili. Pojdi z menoj v hišo, čeprav je kasno! To je druga stvar, če si moj brat!»

Blaznik je srepro gledal slikarja z vročimi očmi. Marn ga je prijel za roko in ga kot otroka odvedel v hišo.

Mali Tomaž je kazal mnogo življenske sile. Komaj je dopolnil devet mesecev, že je kobacal po sobi, tical z ročicama ob steni, varno stopical po fleh.

Ko je postal starejši, se je navadil pasti privezano kravo. Sedeč v travi za hišo je držal vrv. Krava se je mirno pasla po travi.

Pred slepimi očmi malega dečka so se polagoma pojavljale slike.

Sedeč pred hišo, obrnjen k solncu, je zagledal urno se vrteče kolobare. Premikali so se, izpreminjali v modre, zelene, sive, bele. Naposled so se zgostili v ostre iskre, predirali vanj vedno globlje, da ga je pričela boleti glava.

Ko je povedal materi, da vidi nekaj pred seboj in ji začrtal z roko krog, mu je odvrnila, da je to kolobar, da so tako okrogla tudi mlinška kolesa.

«Torej to je moj mlin!» je šušljal deček.

Pri teh kolesih se je največ mudil. Vse, kar je otipal, je v mislih oblikoval, nato pa vrgel na svoja kolesa, da so mlela.

Ko si je zaželel druge slike, je obrnil solncu hrbet. Vlegel se je na trebuh in tical travnate bilke. Ugodno mu je delo, če je začul med travo murna. Prijateljsko ga je klical. V duši je sestavljal barvo njegove zunanosti. Njegovo obliko si je zamislil zelo preprosto. Mati mu je omenila, da leži murček v travi s podvitimi nožicami, da ga je lahko zamenjati s fižolom. Otipal je fižol in si ustvaril murna. In ta murn poje. Drobni fižol čepi v travi, poje «Čri, čri, čri!»

Enkrat mu je čriček zlezal na roko. Prijel ga je. Ni ga videl, a prepričan je bil, da je murn. Kar zagomazelo je po njem, taka radost ga je obšla, ko je držal drobnega žučka v roki. Murček pa je molčal. Deček ga je razočaran pustil v travo.

Kadar je ležal v senci, so se običajno pojavile pred njim temne pike, na robih svetlejše. Med njimi so se zvijale tenke krivulje. Ko je materi črtal njihovo obliko, je trdila, da so take kače, ki pikajo ljudi in živali.

Deček ni mogel pozabiti kač.

«Neverjetno! Da sovražijo človeka, da pikajo! Mati me pač ni nalagala!» je modroval. Nobena žival ga še ni ugriznila, mu storila zlega.

Enkrat je sedel za hišo. Pred seboj na tleh je imel skledico toplega mleka. Pridružila se mu je domača mačka. Pogladi jo je in ji prepustil ostanek.

Na mah je muca divje puhnila. Deček je mirno obsedel. V uho ga je zbudilo tenko sikanje, nato pa vse utihnilo. Hotel je dvigniti steklenico, a je čutil, da se je nekaj drži. Lahno je šel z roko preko posode. Zatipal je kačo.

Za hišo so bile razvaline starega znamenja, kjer se je naselila gadja družina. Starega gada je privabila mlečna sopera.

Tomaž se je nasmennil:

«Na, le pij še ti! Vsem privoščim! Vsi ste moji prijatelji», je prijazno šepetal in pustil kači, da je pila mleko.

Gad mu ni storil ničesar. Ko se je napil, se je odzibal nazaj proti svojemu domu.

Odslej je deček še večkrat prosil mater za mleko. Ni ji povedal, da ga daje muči in kači. Tudi mačka se je privadila kače. Slepce si je izprosil večjo posodo, v kateri je nosil svojim ljubljencem mleko v bližnje grmovje za hišo.

že odrasle otroke, pa ne vedo, kam z njimi; ne vedo in ne znajo poiskati primerne mesta, kamor bi dali svoje otroke, da bi se kakorkoli izobrazili in si v poznejšem življenju mogli na pošten način služiti vsakdanji kruh.

Toda temu siromaštvu in tej nevednosti in neznanju se dá pomagati, če se vsi kot bratje in sestre združimo v društvu in svojim malim bratom in sestricam z združenimi silami pomagamo. Kjer sta resnična ljubezen do bližnjega in ljubezen do lastnega naroda, se dá vse doseči. To dokazuje družvi «Narodna zaščita» in «Hrvatski radiša» v Zagrebu. V teh dveh društvih so se združili vsi hrvatski rodoljubi in rodoljubke, da pomagajo svojim malim rojakom in rojakinjam. Človek mora občudovati veliko dobrodelno, narodno, prosvetno in gospodarsko delo, ki ga vršita ti dve društvi. «Narodna zaščita» je pri premožnih posestnikih namestila na prehrano in vzgojo nad 60.000 otrok ubožnih staršev. Razen tega je razdelila od leta 1914. do danes 22 milijonov dinarjev v dobrodelne namene. «Hrvatski radiša» pa je namestil nad 15.000 dečkov v razne obrti.

Podobno hoče delovati tudi naše dobrodelno društvo «Varstvo». Delovalo bo le v dravski banovini, s sličnimi društvi v državi bo pa v prijateljskih odnošajih. Društvo hoče: 1.) kolonizirati slovenske siromašne otroke in sirote med dobre slovenske družine; 2.) nameščati trgovske, obrtniške, industrijske in kmetijske učence. Nameščati hočemo samo zdrave in nepokvarjene otroke, stare od 6 do 12 let; v poznejše obrtne, trgovinske in kmetijske stroke seveda dečke s primernimi leti in po zmožnostih. «Varstvo» hoče, da bodi manj učenega proletarijata, pa več dobrih kmetov, obrtnikov, trgovcev in sposobnih delavcev.

Toda društvo ne more dosežati svojih namenov, ako ga ne podpirajo vsi sloji prebivalstva, eni z denarnimi podporami, drugi s potrebnimi informacijami ali s tem, da sprejmejo siromašne otroke na prehrano in vzgojo, ali da sprejmejo potrebne vajence v svoje podjetje.

Zato se obračamo do vseh dobrih src, do vseh blagih Slovencev in Slovenk, ki jim je Bog dal dovolj zemskih darov za preživljanje, da sprejmejo kakega siromašnega otroka za daljši ali krajši čas na prehrano in vzgojo. Kdor pa ne more prevzeti otroka, naj vsaj z denarno podporo podpre to dobrodelno in narodno akcijo. Društvo «Varstvo» je odprlo svojo pisarno v

Ljubljani na Dunajski cesti 17 (pritličje, vhod s ceste). Tu sem se pošiljajo vsi darovi in tu se sprejemajo vsi oglasi za siromašne otroke.

Siromašni starši, ki imate dobre in nepokvarjene otroke v starosti 6 do 12 let, pa jih ne morete preživljati in ne oblačiti, obrnite se na društvo «Varstvo», da poskrbi vašim otrokom za daljšo ali krajšo dobo preživljanje in vzgojo pri dobrih ljudeh.

Oni kmetovalci, ki žele dobiti 14letnega ali 15letnega fanta, da se pri njih izučijo praktičnega in naprednega kmetijstva, dalje obrtniki, trgovci, ki žele dobiti vajence, naj se obrnejo v vseh teh zadevah na društvo «Varstvo», ki jim bo priskrbovalo potrebne vajence.

Oni starši, ki želite, da se vasi otroci izučijo v kmetijstvu, obrti ali trgovini, sporočite to društvu «Varstvo», da poišče za vašega sina kmetovalca, obrtnika, trgovca, ki bi ga hotel sprejeti v izučenje.

Na vse blage Slovence in Slovenke se obračamo z iskreno prošnjo, da bi podpirali vsak po svoji moči namene društva «Varstva» vsepovsod. Z združenimi močmi se dá veliko storiti in marsikatera solza obrisati. Društvena članarina znaša letno 10 Din. Sprejme se vsak najmanjši dar. Darežljivosti niso stavljeni nikake meje. Vsako leto bomo javno podali svoj račun in poročilo o svojem delu.

Pri svojem delu bomo ne glede na desno ali levo pomagali po svojih močeh vsakomur, ki je pomoči potreben.

Politični pregled

Narodna skupščina zaseda že več dni. V torek je razpravljala

o dogovoru glede delavske socialne zaščite z Avstrijo.

Ta dogovor, ki ga je naša država nedavno sklenila z Avstrijo, je zasnovan na načelu medsebojne vzajemnosti in se nanaša na zavarovanja delavstva in nameščencev v primeru boleznih, nesreč in onemoglosti ter ureja tudi izplačevanje pokojnin pri bratovskih skladnicah in pri pokojninskem zavodu. Sporazum se nanaša tudi na državne in prometne ustanove za pripadnike obeh držav veljajo vsi predpisi v socialnem zavarovanju kakor za lastne državljane. Po govoru ministra za socialno politiko in narodno zdravje

g. Puclja je bil zadevni zakon brez razprave sprejet v načelu in podrobnostih.

Sledila je razprava o odobritvi

dogodbe o prisilnem in obveznem delu,

ki je bila sklenjena na mednarodni konferenci urada za delo v Ženevi in ki se nanaša predvsem na one države, kjer je obvezno in prisilno delo še danes v veljavi. Po obrazložitvi ministra gospoda Puclja je bila tudi ta pogodba soglasno sprejeta.

Pri razpravi

o trgovinski pogodbi z Avstrijo

je minister za trgovino in industrijo g. Mohorič obrazložil razvoj trgovinskih razmer Evrope v zadnjih letih in posebej našo trgovino z Avstrijo, ki se ugodno razvija. Pogodba, ki je že uveljavljena, čisto ustreza našim potrebam. Skupščina jo je odobrila soglasno.

Prav tako je bil odobren

dopolnilni trgovinski dogovor z Italijo.

Pred zaključkom se je bil nato izvoljen še odbor za proučitev zakonskega načrta o dopolnitvi zakona o javnih cestah in varnosti javnega prometa. Iz dravske banovine je v odboru poslanec gospod Lončar.

Na dnevnem redu včerajšnje seje narodne skupščine

so bili med drugim sporazum s Turčijo glede izvoza opija, trgovinski dogovor z Brazilijo in še nekatere druge mednarodne pogodbe.

«Kako da Tomažek porabi še enkrat več mleka kakor prej?» se je vpraševala Rotija. Enkrat je šla za njim gledat.

Tomaž je mirno odšel po travo. Poleg njega je zadovoljno korakala mačka z dvignjenim repom, veseleča se tople južine.

Ko je Rotija dospela v grmovje, bi se kmalu sesedla.

Deček je pomakal v skodelo košček kruha, na eni strani je lical mleko maček, na drugi pa velik, star gad.

Mati je hotela krikniti. Ni mogla. Od samega strahu ji je zastala beseda v grlu, ko je videla, kako je dečkova roka segla proti gadu in ga prijazno gladila. Gad je tenko zasikel in se počasi odzibal.

«Kaj počenjaš? Ti nesrečni otrok, ti!» je kriknila Rotija, ko se je kača odplazila.

Prestrašil se je.

«Nisem vas hotel plašiti. Taka prijazna kača je! Žejna je, mleka sem ji privoščil!» se je opravičeval.

Maček je pa čepel pred njima, se oblizoval in prijazno opazoval gospodinjo.

Odslej je deček samo včasih še nesel kači mleka. Sam ni smel nikoli več osati v njeni bližini. Ko je na gada naletel Martin, je pa kačam odklenkalo. Poiskal je zalevo in jo vso pobil.

Odkar je bil Primož v preiskavi, so požigali ponehali. Martin se je vendarle bal, da bi ga metje ne izsledili

Sredi pota je nalezl nekoč na človeka, ki ga je sumljivo opazoval. Zvečer je često vedel, da ni sam. Poleg sebe je slutil sence, čul odmev korakov nekoga drugega, ki je šel z njim, ga potajno opazil.

Sumil je, da so mu na sledu. Bolna domišljija je ustvarjala strahove, preganjale, ki ga hočejo presenetiti.

Prenehal je požigati, a staro koprnenje za ognjem je ostalo.

Rad je kuril na njivi dračje, ležal pri ognju, pekel krompir in si mel roke.

Doma je vedno silil k ognjišču. Po več ur je presedel v veži pred prasketajočim plamenom. Njegove oči so uživale, gorele.

Neko noč se je izdal ženi v sanjah. Globoko je spal, težko dihal.

Ona je bila predramljena. V sobi je bilo popolnoma temno. Skozi razpor pri platnenem zastoru je svetila v spalnico komaj vidna nitka luninega sija.

Rotija jo je opazila. Bilo ji je tako lahko pri srcu sredi nočne tišine.

Tedaj se je oglašil Martin. Predramil jo je iz lepih misli. Njegove lomeče se besede so sovražno udarjale na njeno uho:

«Spoznal sem, da brez ognja ne morem živeti. Požigal sem. Vsakdo ima svoj poklic! Tudi jaz ga imam! Požigalec sem, poklicni požigalec! Tatiško sem se plazil ponoči okoli.»

Zena je poslušala blaznikovo izpoved. Zda je vse vedela.

On je uničil njen dom, ko je bila še otrok, ko so se starši trudili, da bi postali zemljani.

Baš on, njen mož, je tista strašna pest usode, ki je udarila po njih, da se niso mogli nikoli dvigniti! Ves znoj njenega očeta in njene matere je upepelil. On je tisti, ki jo je ponižal pred starim Zalarjem, zakaj če bi ne bil pogorel njih dom, bi bila mati Jeranka čvrsta zemljakinja. Stari Zalar bi se ne protivil, takoj bi dovolil, da jo poroči Stefan.

Ali je to človek? Ali je res to njen mož, ki ga je poročila in se odpovedala vsaki sreči?

Dvignila se je v njej divja mržnja. Obenem je zautila železne okove svojega zakona.

Nič več ni mogla zaspati. Premišljala je svojo in otrokovo usodo.

Pa je vzniknila v njej misel, da njen mož ni tak kakor drugi ljudje, da je blazen.

Mržnja in sovražnost sta prešli v tiho sočutje. «Siromak je. Bog hoče, da moram jaz prenašati ta težki jarem!» si je rekla.

Sklenila je možu povedati, da ga je čula. Morda bo pa toliko pameten, da bo opustil požige. Sicer ga bo morala spraviti v blaznico.

Zjutraj ga je res opozorila na njegove besede. Prebledel je. Ustnice so mu vztrepetale:

«Saj vidiš, da sem se poboljšal. Trpim pa, hudo trpim! Če hočeš, naznani me! Pojdi! Izdaj svojega moža!»

Rotija ni mislila, da bo še kdaj rodila. Šest let je minilo, odkar se je bila poročila z Martinom. Pa je nepričakovano zanosila.

V torek je razpravljala tudi senat

o podaljšanju zakona o zaščiti kmetov, kar je narodna skupščina že odobrila. Po krajši razpravi je zadevni zakonski načrt odobril tudi senat.

Svoje glavna nemška politika še vedno vznemirja Evropo in ograža svetovni mir.

Trmasto so se Nemci oklenili zahteve po nekakšni ravnopravnosti v oboroževanju, ki ni nič drugega kakor želja, ustvariti zopet možnost za podjarmljenje svobodnih manjših narodov. Posebno je Nemčiji na poti Poljska, kajti Nemci so še vedno prepričani, da so Poljaki ustvarjeni samo zato, da jim služijo vse večne čase. Takisto se Nemci močno spotikajo nad svobodno Češkoslovaško in Jugoslavijo, ki sta jim zaprla vrata v Podonavje in na Balkan. Nemčija bi rada odstranila vse te ovire, kar bi seveda zopet povzročilo svetovno klanje, najbrž hujše od svetovne vojne. Zato je

Nemčija dvakrat brezobzirno odklonila angleško povabilo na pomenek in sporazum v razorožitvenem vprašanju.

S tem si je samo pokvarila stališče v svetu in stoji danes prav tako osamljena kakor l. 1914. Poleg tajnega oboroževanja, ki ga Nemčija izvaja v velikem obsegu, vznemirja evropske države zlasti neurejeni notranjepolitični položaj v Nemčiji. Hitlerjevsko gibanje je v Nemcih ustvarilo zopet neko domišljijo, da je nemški narod nekaj višjega in zato tu, da zagospodari nad vsem svetom. S tem bi bila ustvarjena pripravna tla za povratek Hohenzollernske cesarske rodbine na nemški prestol. Parlament, ki bo izšel iz bližnjih volitev (6. novembra), ne bo imel vpliva na državno politiko Nemčije in ga bo Papenova vlada najbrž takoj razgnala. Svet se čudi, da Nemčija, ki zahteva zase nadvlado nad številnimi sosedi, zlasti nad slovanskimi narodi, nima toliko politične zrelosti, da bi v lastni državi napravila mir in red.

Angleški državni zbor

ima mnogo dela z izvedbo zaključkov vsedrjavne konference v Ottawi.

Predelati mora namreč večino trgovinskih dogovorov z drugimi državami, da tako spravi v sklad gospodarske zahteve posameznih dominijonov (Kanade, Južne Afrike, Avstralije in drugih) z gospodarsko politiko celotne države. Na zahtevo Kanade, Južne Afrike in Avstralije je morala

Angleška odpovedati trgovinsko pogodbo z Rusijo, katere ceneno blago je nevarno tekmovalo s kmetijskimi pridelki gornjih treh dominijonov. Boj v državnem zboru bo silno hud, ker so se socialisti odločno postavili proti Macdonaldovi vladi, a liberalci jo bodo le zdaj pa zdaj podpirali. Omembe vredno je tudi, da so se v zadnjem času razvneli v industrijskem okrožju Belfastu delavski nemiri, ki so prekoračili značaj navadnih demonstracij. Brezposelni delavci so v svoji ogorčenosti navalili na trgovine in jih opleni. Vlada se seveda na vso moč trudi, da bi pomirila nejevoljo delavskih množic.

Kakor kažejo mnogi znaki,

je moral sovjetski diktator Stalin znatno popustiti od svoje neusmilteljne protikmetijske politike.

Dovoliti je moral kmetom svobodno prodajo dela njihovih pridelkov, vendar je pa kljub temu močno udaril po desničarjih in pognal iz vlade Zinovjeva in Kamenjeva kakor pred petimi leti Trockega. Razmere v Rusiji sicer še morda dolgo ne bodo urejene, vendar pravijo poznavalci Rusije, da se že kažejo znamenja, da ta ogromna slovanska država obrača svojo politiko proti zmerni desnici in je morda tu začetek poti k urejenim razmeram države, ki predstavlja eno šestino svetovne površine.

Rumunski zunanji minister Titulescu je v zadnjem času preprečil sklenitev pogodbe o napadanju z Rusijo in s tem tudi povzročil

padec vlade Vajde Voevoda.

Naročilo za sestavo nove vlade je dobil stari kmečki voditelj Maniu, ki pravi, da ne bo odnehal, dokler vsaj kolikor toliko ne uredi žalostnih gospodarskih razmer v Rumuniji.

Med romanskimi deželami je

Španija še vedno v stanju notranjih nemirov kot posledice revolucije.

Pri izvedbi agrarne reforme so prišli na vrsto tudi cerkveni redovi, ki jih je država razlastila, pustila pa jim je začasen užitek posestev. Plemiška in cerkvena posestva bodo po zakonu o agrarni reformi razdeljena med kmete brez zemlje, ki jih je na Španskem nekoliko milijonov.

V Južni Ameriki je

Mehika znatno poostrila svoje ukrepe proti duhovništvu,

ker hoče, da se neizprosno izvajajo določila ustave in državni zakoni. Da prihaja pri takšnem

boju do obžalovanja vrednih dogodkov z ene in z druge strani, je samo po sebi umevno.

Češkoslovaška ima vladno krizo,

ki pa nima globljega pomena, ker je dosedanji predsednik vlade Udržal odstopil samo zaradi svojega slabega zdravja in je prepustil svoje mesto predsedniku skupščine Malypetru. Vlada ostane neizpremenjena in bo kmečka stranka še nadalje glavni činitelj v koalicijski vladi.

Vsem narodnim organizacijam v dravski banovini

Pripravljali odbor za proslavo dvajsetletnice kumanovske bitke in s tem balkanske vojne poziva vse narodne organizacije v dravski banovini, naj pridejo v soboto ali v nedeljo javne manifestacije.

GOSPODARSTVO

Kmetijska razstava v Kranju

Kranjski srez pripravlja veliko, skrbno zasnovano razstavo kmetijskih pridelkov, sadja, mlekarških izdelkov in predmetov iz planšarstva in osnovnega kmetijsko-šolskega pouka. Razstava naj pokaže, kaj premore kranjski srez v gorenjih panogah, obenem pa bodi to pobuda za nadaljnji napredek.

Pripravljala dela vrši več odsekov ob vodstvu sreskega kmetijskega poročevalca in s pomočjo sreskega načelnika. Poseben književni odsek je uredil knjižico, ki ima tehtne članke iz raznih kmetijskih panog in kaže njih stanje v srezu. Te razprave se glase: Gospodarsko-socialni položaj kmečkega stanu nekdanj in zdaj; Poljedelstvo, travništvo in živinoreja; Planšarstvo, Mlekarstvo, Sadjarstvo, Čebelarstvo, Gozdarstvo, Kmetijske organizacije in Osnovni kmetijski in šolski pouk.

Ta knjižica bo poleg članka o gospodarsko-socialnem razvoju kmečkega stanu delno vodič po razstavi, posebno pa bodo v njej važni razni nasveti in navodila za našega kmeta. Oddajala se bo ob razstavnih dneh po 2 dinarja, sicer pa bo cena 20 Din. Vstopnine ne bo.

K otvoritvi 22. t. m. ob 10. v Narodnem domu se vabijo vsi: kmetovalci, meščani, delavci, obrt-

Ko je ležala na porodu, je dejal Martin Jeranki:

«Mati, zdaj bomo imeli svojega otroka. Slepec bo odveč pri hiši. K Zalarjevim ga bomo dali. Tam naj skrbe zanj! Več kruha imajo ko pri nas. Stefan je bogat!»

Starka ni rekla ničesar. Vedela je, kako je hči navezana na sina. Sama ni marala raniti njenega blagega srca.

Pa bala se je Martina. Zenica je vse opazila. On se tudi ni več skrival kakor včasih. Skrita mirnost in pohlevnost sta ga že zdavnaj zapustili. Razgrajal je včasih, da sta se ga obe ženski bali. Potrpeli sta le, ker sta vedeli, da mu manjka precej pameti.

Mlada je porodila krepkega dečka. Komaj je vstala, ji je mož omenil:

«Pri nas bo treba nekaj izpremeniti! Ljudje, ki ne spadajo k nam, morajo k svojim! Tomaž bo šel lepo k Zalarjevim! Kar Stefan naj ga redi! Mi imamo zdaj svojega! Morda še kaj prikupimo?»

Zena je prebledela:

«Ali veš, kaj si obljubil, preden sva se poročila? Zaklel si se, da boš otroku dober kot oče! Zdaj ga pehaš iz hiše. Ne, ne pustim ga!»

Tomažek se je stisnil k nji. Z levico ga je objela okoli vratu, z desnico je držala dojenca.

Oba sta bila njena, mlajši rojenček, ljubeč, smehljajočega obraza, slepi Tomažek, otožen, neboljen! A njena duša se je nehote bolj oklepala nesrečnega slepca. S tem otrokom so bili

spojeni vsa njena bolest, razočaranje, spoznanje, prva ljubezen.

«Rotija! Bodi pametna! Ne uganjaj neumnosti! Otrok mora iti k Zalarjevim! Z materjo sem tudi že govoril. Ni nasprotovala. Naj tam skrbe zanj. Stefan pač ne bo zavrgel lastnega deteta», je prigovarjal Martin.

«Ne dam ga!» je jeknilo iz nje. «Ne, ne, ne dam ga! Rajši me ubijte! Če pojde on, pojdem tudi jaz! Kajne, moj bedni otrok, skupaj pojdeva po svetu?» Zaihtela je glasno, obupno.

«Ne vem, zakaj jokaš? Če zdaj ne pojde, bo moral iti pozneje.»

«Tepli ga bodo, trpinčili, se norčevali iz njega.»

«Zato se protiviš in cmeriš? Se sama boš zadovoljna, da pojde od hiše!»

Pokimal je z glavo, zlobno pomežiknil in odšel.

«Nikomur te ne dam! Nikamor ne pojdeš! Skozi oči svoje matere gledaš svet, z njenim srcem čutiš ljubezen. Brez mene ne boš znal ljubiti! Sovraštva te bodo učili in zlobe, ko te bodo mučili! Če te vzamejo meni, boš dvakrat oslepel. Moje oči ti ne bodo sijale, moja ljubav te ne bo ogrevala! Živel boš ubito življenje!» je vzdihovala Rotija.

Martin je zdaj slepeca očitno zasovražil. Znašal se je nad njim, ga suval in pretopal. Če ga je zalotil pri Rotiji, ga ji je iztrgal iz objema, ga brcnil, da je sirotek odletel v kot in zastokal,

Otrok in mati sta vedno bolj trpela.

Bedna Rotija! Mlada, lepa je pričela že veneti. Njen mali ljubljeneč je oslabil. Vedno je trepetal, prisluškoval korakom prihajajočih, se skrival, če je spoznal hojo svojega neusmiljenega očima.

Mati Jeranka ni molčala. Prigovarjala je hčeri, naj se loči od moža in naj ga spravi v blaznico, kamor spada.

Mlada je žalostno odkimala. Trdila je, da mora vztrajati poleg njega, trpeti z njim, zanj, zaradi njega, kajti njen mož je.

Pa je bilo tudi Jeranki naposled vsega preveč. Kar zrasla je:

«Hči moja, zdaj je dovolj! Sama si oslabela. Otrok je zbežan, shujšan! Pred Martinom samo trepeče. Ponoči glasno kriči, skače kvišku! Mož bo ostal tak, kakršen je, če ga še tako pogovarjaš! On pač zahteva, da se popolnoma posvetiš samo njegovemu otroku. Končaj! Zahtevam! Sicer poženem vse iz hiše, čeprav se mi smiliš bolj kakor verne duše v vicah! Tomažka oddamo Stefanu, pa bo vse dobro! Njegova žena je stroga, toda pravična. Menda bo vendar imela srce za našega siromaka? Tudi jaz ga ne bom pozabila. Ko umrem, bo dobil svoj delež, pa če me tvoji dedec mrtvo vrže iz groba v jarek!»

Hči je molče jokala. Materi ni ugovarjala. Res ni moglo tako dalje! Starka je govorila samo bridko resnico. Domenili sta se, kdaj naj mati odvede Tomažka.

(Dalje prihodnjik.)

niki, trgovci, časniki in drugi. Pride naj vsak, da si morda ni prejel posebnega vabila. Ne bo mu žal! Razstava bo nudila tudi najboljšo priliko za nakup in razne kupčije. Odprta bo od 22. do 24. t. m. Vse tri dni bodo razna zanimiva kmetijska predavanja.

Sejmi

- 24. oktobra: Krško, Laško, Dolenji Logatec, Matjanci, Ribnica na Pohorju, Velenje;
- 25. oktobra: Lemberg;
- 26. oktobra: Videm;
- 27. oktobra: Vesela Gora (Št. Rupert), Križevci;
- 28. oktobra: Št. Jurij ob južni železnici, Dolnja Lendava, Gornji grad, Mokronog, Studenec (Krško), Lož, Slovenska Bistrica, Žužemberk, Muta, Sv. Tomaž pri Ormožu, Radovljica.

Cene tujemu denarju

- Na zagrebški berzi smo dobili v valutah:
- 1 ameriški dolar za 57 Din;
- v devizah:
- 100 nemških mark za 1362 do 1378 Din;
- 100 italijanskih lir za 293 do 295 Din;
- 1 ameriški dolar za 57-17 do 57-46 Din;
- 100 francoskih frankov za 225 do 228 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 170 do 170-8 Din;
- 1 holandski goldinar za 23-09 do 23-20 Din.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Cene živini v Ljubljani so bile v zadnjem tednu za kilogram žive teže: voli I. 4 do 4-50, II. 3 do 3-50, III. 2 do 2-50; telice I. 4 do 4-50, II. 3 do 3-50, III. 2 do 2-50; krave I. 3 do 3-50, II. 2 do 2-50, III. 1 do 2; teleta I. 4-50 do 5-50, II. 3-50 do 4-50; prašiči špeharji 9 do 10-50 in pršutarji 6 do 8 Din. Cene goveji živini so ostale neizpremenjene, le teleta so se podražila za pol dinarja pri kilogramu, medtem ko so špeharji pridobili cel dinar. Sirove kože so se plačevale: volovske po 5, kravje po 4, telečje 6 do 8 in svinjske 0-50 do 2 Din za kilogram.

HMELJ. Za prav redke partije letošnjega hmelja traja v Savinjski dolini živahno zanimanje dalje. Medtem ko prvovrstno izbrano in v barvi izvrstno blago doseže 25 do 27 Din, se ostalo blago splošno plačuje po 18 do 24 Din za kilogram.

Milka Adamičeva:

Zločinka

Preden je odšla, je stekla še v hlev in pomolzla krave. Hlapec je kidal gnoj. Mrko je gledal predse, delati se mu ni prav ljubilo. Zdaj pa zdaj se je naslonil na leseno torišče velikih, železnih vil.

- «Kdaj bo za zajtrk?» je vprašal dekle.
- «V kuhinjo pojdi, pa boš izvedel. Jaz pojdem.»
- «Tako?» je zategnil hlapec. «No, babe se hitro ustrašite. Sicer pa, da ti povem, Janka, tudi mene mika, da bi šel. Morda ti bom sledil že jutri. Gorjan mi je ponujal prav toliko, kakor imam pri tej hiši.»
- Lojza se je navzlic navidezni mirnosti čutila zelo izčrpano. Deklinih solz pri odhodu ni mogla gledati, zato se je umaknila v sobo. Skozl odprto okno je sijalo solnce in božalo Lojzine roke, ki so gladile in gubale belo platno. Kakor bi se na mah premislila, je pohitela v kuhinjo. Sedla je na skrinjo in opazovala mater, ki je mešala v kotlu hrano za svinje.
- «To delo ni več za vas, mati!»
- «Da bi bilo samo to, je vzdihnila mati.»
- «Poiskati bo treba drugo dekle.»
- «Kdo bo obstal pri nas!»
- Lojza se je zamislila in nato kakor v sanjah dejala:
- «Vse bo še dobro, mati!»
- Po kosilu je pomagal materi nositi škafe, ko je krmila prašiče.

SARGOV

Izmed 10 ljudi jih ima

7 zobni kamen

...dobi ga pa lahko vsak!

Izgubljeni zobje - izgubljena mladost

Nič ne kazi človeka bolj, kakor če je škrbast nobena reč pa ne škoduje zobem bolj, kakor zobni kamen! Ohranite si svoje dragocene zobe — odvrnite nevarni zobni kamen s tem, da čistite zobe vedno s Sargovim Kalodontom! Pri nas je Sargov Kalodont edina zobna krema, ki ima v sebi učinkoviti sulforicinov oleat po Dr. Bräunlichu. On odpravi polagoma zobni kamen in ohrani zobe močne in zdrave!

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

KRMA. Na mariborskem trgu se prodaja seno po 75 do 100, otava po 75 do 110, pšenična slama po 65 in ržena po 55 Din za 100 kg. Kupčija je z živalsko krmo sedaj pred zimo zelo živahna.

Kratke vesti

— Naš izvoz sadja. Po podatkih osrednje komisije za sadje smo v letošnji kampanji do 1. t. m. izvozili 3847 vagonov češpelj (lani v istem času 3813 vag.), 558 vagonov jabolk (lani 814) in 237 vagonov grozdja (lani 156). Po količini je

torej izvoz sadja zadovoljiv, manj zadovoljiv je seveda glede cen, ki so zelo nizke.

— Slovesna otvoritev kmetijske razstave v Kranju bo v soboto 22. t. m. ob 10. v glavni dvorani Narodnega doma. Razstava bo trajala do ponedeljka 24. t. m. Prireditelj bo obsežna in zanimiva, saj bo obsegala šest posebnih oddelkov. Priporoča se številni obisk ne samo kmetom in šolam, temveč tudi trgovcem.

Pri kopajte k Vodnikovi družbi!

«Zdaj je pa še vedno dober ta svinjak», je napol v šali, napol z očitkom dejala materi.

«Ah, vem, Lojza. Jaz sem kriva.»

«Nič niste krivi», je potlačila Lojza ginjenje in si zasenčila oči.

«Mati!»

«Kaj, Lojza?»

«Pismonoša prihaja, k nam gre.» In že je stekla staremu poštarju napreti ter se vrnila z debelim pismom.

Skoro vriskaje je zaklicala materi:

«Renc je pisal.»

V tem je tudi že izginila v hišo.

«No, no!» je tolažila mati nebolgljenka, ščetinčica, ki se je rinil naprej in ni mogel dočakati svoje krme. «Saj dobiš tudi ti. Vsi lepo po vrsti.»

Odpirala in zapirala je vrata za povrstjo, povsod je bila ista pesem požrešnih ščetincev. Krmila je in prigovarjala, pa zopet karala in odvirala. Pri vodnjaku je naposlled očistila škafe, tedaj pa je osupnila in obstala. V sobi je zavnel smeh, smeh, ki je bil podoben kriku kakor izlivu veselja. Smeh, ki je bil rezek in trd kakor bolečina ter se je prelival v neštetih odtenkih groze.

Starka je spustila posodo in odhitela v hišo.

«Lojza!»

Lojza je stala sredi sobe z nazaj nagnjeno glavo in se smejala, smejala.

«Lojza!» Mati je opazila pismo, ki ga je hči krčevito stiskala v roki. Približala se ji je in ji položila roko na ramo. Šele zdaj je opazila iz-

premembo, ki se je v hipu izvršila v Lojzinem obrazu. Tope oči, v katerih je ugasnil slednji žarek, so bile široko odprte in napolnjene s solzami. Trde poteze so se ji kar rezale okoli ust, a iz grla je zvenelo kakor krik; vendar se je Lojza smejala, smejala, da se ji je sunkovito stresalo vse telo.

«Lojza!» je zavpila mati z vso močjo svojih pluć.

Tedaj je Lojza obstala, povsila roke, pismo ji je zdrknilo izmed prstov... Kakor otroka jo je položila mati na posteljo in jo pokrila... Pobralla je pismo in čitala: «... mislil sem nate, Lojza, vedno in povsod. In nisem te pozabil in te nikoli ne bom. Vem, da mi ne boš verjela, ko ti povem vse. Gotovo je, da ima vsak človek enkrat na svetu svoj slab trenutek... In tega se je polastila prav ista usoda, ki me je ločila od tebe, da me je speljala v mreže lahkoživega nemškega dekleta. Postal sem oče, Lojza, in svojega otroka nisem mogel prepustiti tuji krvi. Poročil sem se z dekletom in zdaj, Lojza, ne obsojaj me!... Nikdar ni mati tako razumela hčere kakor to uro.»

Naslednji dan je bila nedelja. Paduba se še ni bil vrnil. Bržkone je zopet popival z raznimi mestnimi tiči, ki so se mu laskali in mu dvorili. Ali pa je morda izkušal poizvedeti, kam je odpotovala Olga.

Mati je tiho vstala, da ne bi zbudila Lojze, ter odšla z žehtarjem h kravam. Ko se je vrnila, je našla Lojzo že oblečeno. Na hľadem, skoro le-

DOPISI

GORENJA VAS. Na pobudo g. Milenka Jovanovića, kapetana granične obmejne čete, se je ustanovila v Gorenji vasi strelska družina. Na ustanovnem občnem zboru je g. Jelovčan Franc, župan občine Trata, izčrpno pojasnjeval zbrani množici pomen in cilje strelskih družin. Svoj dobri govor je zaključil s klici: «Živel naš kralj Aleksander, živel Jugoslavija!» Tudi bodrilne besede, izrečene od g. Jovanovića, so izzvale veliko navdušenje, posebno med mladino, ki je pozorno sledila vsem izvajanjem. Izvoljena je bila naslednja uprava: predsednik kapetan Jovanović Milenko, podpredsednik župan Jelovčan Fran, tajnik učitelj Ahačič Ludovik, blagajnik gostilničar Šorli Ivo, odborniki: občinski tajnik Jercog Ludovik, posestnik Bogataj Josip, narednik Volarič Ivan in kleparski mojster Miklavčič Matej. Da je ta viteški sport zelo priljubljen in privlačen, je razvidno iz tega, da se je na dan ustanovnega občnega zbora vpisalo nad 30 članov. Poleg strelske družine se pripravlja v Gorenji vasi še ustanovitev šahovskega in smučarskega kluba.

KOPRIVNIK V BOHINJU. Sokol v Koprivniku nam sporoča, da se otvoritev Sokolskega doma na Koprivniku zaradi izredno slabega vremena zdaj ni mogla vršiti. Otvoritev se je preložila za nedoločen čas, najbrž bo meseca julija leta 1933.

OSLUŠEVCI. Nedavno tega je sreski načelnik g. dr. Bratina izročil g. Jožku Lahu red jugoslovske krone kot priznanje za njegovo javno delo. Kdor pozna javno udejstvovanje g. Laha, mora priznati, da si je odlikovanec to priznanje res zaslužil. Z uspehom se g. Lah udejstvuje pri vseh mogočih društvi. Tako se je pod njegovim načelovanjem cerkvenokonkurenčnemu odboru popravila in olepšala cerkev. Prav tako so bila popravljena nadarbinska poslopja. Pred leti je bilo po njegovi zaslugi zgrajeno tukajšnje postajališče. Več let že predseduje našemu Prosvetnemu društvu, nadalje ga vidimo na čelu občine, sodeluje pri sreskem cestnem odboru, pri šoli, posojilnici, gasilcih in trgovskem gremiju. Po njegovem in njegovih prijateljev prizadevanju smo med prvimi, ki smo osnovali krajevno organizacijo vsedrjavne stranke. Čestitkam, ki jih je prejel, se pridružujemo tudi z željo, naj še za-

naprej z isto vneto zastopa koristi našega kraja ter se ne straši ovir!

PTUJ. V novi hiši Kmečke posojilnice v Miklošičevi ulici se je nastanil v Ptuj premeščeni državni živinozdravnik g. Rafael Ipavec. Tam je strankam v vseh veterinarskih poslih vedno na razpolago.

DOMAČE NOVOSTI

* **Manifestirajmo ob svetlem spominu.** Ljubljana bo v soboto dne 22. t. m. zvečer z veliko baklado proslavila dvajsetletnico bitke pri Kumanovu, kjer so Srbi porazili Turke in osvobodili brate v Južni Srbiji in Makedoniji iz večstoletnega suženjstva. V Ljubljani vodi priprave za proslavo poseben odbor pod predsedstvom narodnega poslanca g. Rasta Pustoslemška, v odboru pa so zastopane vse narodne organizacije. Pripravljani odbor v Ljubljani poziva vsa narodna društva v dravski banovini, da v posameznih krajih skupno priredijo v soboto ali v nedeljo primerno javno manifestacijo. Mi s svoje strani pa pozivamo vse zveste državljane, da se teh manifestacij udeležijo polnoštevilno.

* **Kralj za niške siromake.** Ko se je Nj. Vel. kralj mudil letos v Niški banji, se je Muslimansko društvo za medsebojno pomoč v primeri smrti obrnilo nanj s prošnjo za podporo. Kralj je sedaj društvu poklonil 30.000 Din. Razen tega je daroval 3000 Din, ki se razdele med ubožne muslimane v Nišu.

* **Sodelovanje šol in vojaštva pri proslavi kumanovske bitke.** Minister prosvete je izdal odlok, s katerim odobrava, da ljubljanske šole sodelujejo pri svečani proslavi 20letnice napovedi balkanske vojne v soboto 22. t. m. Prav tako je minister za vojsko in mornarico odobril, da sme pri proslavi sodelovati oddelek vojske z godbo.

Pri nagnjenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna «Franc Jožefova» grenčica delovanje želodca in črevesa ter trajno pospeši prebavo. Raziskovalci na polju zdravniške vede o presnavljanju zatrjujejo, da so dosegli s «Franc Jožefovo» vodo sijajne uspehe. «Franc Jožefova» grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

* **Minister g. Pucelj** se udeleži v nedeljo dne 23. t. m. dveh zborovanj JRKD, in sicer ob 10. v Škofji Loki in ob 15. v Senčurju.

* **Vojaške vesti.** Ministrstvo za vojsko in mornarico je imenovalo diplomirano sestro gđ. Danico Čučkovo za uradniško pripravnico IX. stopnje v glavni vojaški bolnišnici v Beogradu. Danica je rojakinja iz Pečic pri Podsvetju. Iz istega kraja je imenovana v skopeljsko vojaško bolnišnico diplomirana zaščitna sestra gđ. Anica Kosovr.

* **Novo cigarete.** V bližnjih dneh prideta v prodajo dve novi vrsti cigaret, po imenu «Ibar» in «Drava». Po kakovosti bodo cigarete «Ibar» nekako med «Zeto» in «Savo», cigarete «Drava» pa med «Drino» in «Vardarijem».

* **Ne verjemite tujim potnikom!** Pri Združenju trgovcev v Mariboru so se pritožile številne stranke, da jim je neki potnik vsilil nakup žarnic, ki so za okrog 100 odstotkov dražje kakor stanje v Mariboru. Na račun je zahteval naplačilo za trošarino, ki pa je bilo mnogo višje kakor je zakonita državna trošarina. Strokovnjaška preiskava je dognala, da te žarnice niso prav nič boljše od navadnih žarnic, ki se prodajajo v vseh mariborskih tovrstnih trgovinah. Združenje opozarja vse prizadete stranke, da imajo inozemski potniki po obrtnem zakonu pravico obiskovati samo trgovce, industrije in obrtnike, ki so preprodajali blaga, nikakor pa ne porabnikov samih. Tudi so vsa tozadevna naročila neveljavna.

* **Novo odpuščanje pri zagorskem rudniku.** Pri zagorskem rudniku so bile že pred dnevi napovedane nove odpuščanje delavcev. Po prvih obvestilih naj bi se odpuščalo 30 delavcev in je zaradi tega tudi poslanec g. Mravlje posredoval pri direkciji TPD, v Ljubljani in pri vodstvu rudnika v Zagorju, da bi se pri odpuščanju prizanašalo revnim delavcem, ki so redniki večjih družin. V soboto popoldne je bil na separaciji nabit razglas o odpuščanju 20 delavcem. Delavstvo je takoj ugotovilo, da so vsi odpuščenci družinski očetje in nastalo je seveda veliko ogorčenje. To je nekaj novega med tolikimi hudimi udarci, ki so dosedaj zadeli delavce. Doslej so bili izveti očetje večjih družin, tokrat pa so bili prav taki izbrani in vrženi na cesto. Kakor se sliši, so povod takim odpuščanjem gospodarski razlogi. Oženjeni delavci imajo po večini nekaj večjo plačo kakor samci, poleg tega pa imajo tudi brezplačno stanovanje in kurjavo. Taki razlogi so torej zahtevali, da so morali očetje na cesto. Nada'je se

denem obrazu ji je igral nasmeh. Niti z besedico nista omenili Renčevega pisma. Materi se je zazdelo, da govori Lojza glasneje kakor običajno, ko je dejala: «Skuham že jaz zajtrk, mati! Dotlej se opravite za mašo.»

«Ti ne pojdeš?»

«Ne!»

Naglo se je okrenila in pristavila lonce. Vse njene kretnje so na mah izgubile prejšnjo mehkost in voljnost. Obračala se je naglo, jemala in odlagala je reči z ropotom, oči so ji švigale skoro veselo, a porogljiva poteza okrog ust se ji je poglobila.

Mati se je z žalostjo oblačila. V kuhinji je ropotalo, kakor bi jih delalo deset. Nato je slišala Lojzo, ki je glasno klicala hlapca k zajtrku.

«Mogoče poizveste za novo dekle pri cerkvi, je z zvonečim glasom naročala materi, ki je odhajala.

«Kako ji zveni glas kakor nabrušeno jeklo», je šumelo materi med potjo v glavi. Stopala je počasi navkreber in težko dihala. Leta so jo bila zadnji čas že precej upognila. Ni se menila za gručo ljudi, ki jih je bila na mah polna cesta. Vsi so hiteli veselo se razgovarjajoč na holmec k cerkvi, kjer je pozvanjalo k deveti maši.

«Bog daj, Bog daj!» je tu in tam odgovorila na pozdrav otrok, a bi ji bilo bolj všeč, ko bi jo pustili v miru. S holma se je ozrla na cesto v dolino. V daljavi se je premikal voz. «Če se vrne zdajle Paduba... Nikogar ni doma razen Lojze... Ubil jo bo.» Skoro da ji je vsa kri zle-

denela v žilah ob zadnji misli. Ni vedela, ali naj nadaljuje pot ali naj se vrne. Odločila se je vendar in stopala dalje

«Ni Paduba, ni, on se vrača na večer. Mariji priporočim Lojzo.»

Ustavila se je še večkrat in napenjala oči v dolino, toda vid ji je bil že davno oslabel, zato ni mogla vsega prav razločevati.

V vozu pa je bil vendarle Paduba. Lojza je pospravljala po hiši, ko je bil voz na dvorišču. Njegov zategli «Eee!» ji je v trenutku razburil vso kri.

Paduba je poklical hlapca, da bi izpregel. Namesto njega pa se je na vratih prikazala Lojza in dejala: «Matija je šel k maši.»

Paduba je ostrmel. Misli je, da bo našel Lojzo v trepetu in na kolenih, zato ga je tem bolj iznenadilo, ko ma je z vso odločnostjo velela: «Izprezi si sam!»

Paduba je odprl usta, da bi izrekel psovko, a žena je bila že izginila v kuhinjo.

Gnjev, a obenem začudenje sta se polastila Padube, ko je opazil njeno izpremembo. Izpregel je konja in šel v sobo.

Komaj je sedel, mu je postregla s trdimi jajci in solato ter prinesla steklenko sadjeveca.

«Prinesi vina! Kdo bo pil to žlabudro!» se je ujezil Paduba.

«Dopolodne ne boš pil vina!»

«Kdo mi bo branil, ali bom pil ali ne. Mar ti, gniloba gnila? Odkod si vzela naenkrat toliko

poguma, da se upaš tako postopati s svojim gospodarjem!»

«Gospodar nisi več! Kar je bilo tvojega, si zapravljal, gozde si posekal, najlepše njive prodal. Kar je ostalo, je moje. Če hočeš pošteno živeti, lahko ostaneš, če ne, lahko to uro odideš.»

Paduba je odpiral usta, a jeza v srcu je narasčala, da ga je davilo v grlu. Dvignil se je in nameril korak proti Lojzi. Ni se umaknila. Srepa je opazovala njegovo desnico, ki je počasi lezla v žep. Dobro je vedela, da nosi Paduba na svojih potih v desnem žepu revolver. V trenutku je preudarila ves položaj. «Zdaj me ubije!» je vztrepetala, a namesto revolverja je izvlekel Paduba nož in pritisnil na vzmet, da je odskočilo rezilo in se zabliskalo v dnevni luči.

Lojza se je pritisnila k steni kakor preplašen ptič, vendar ni premaknila nog, da bi zbežala.

«Prekleta!» se je tedaj zakadil v njo Paduba in zamahnil z nožem. Curek krvi je pobarval Lojzi belo bluzo, jedka bolečina ji je kakor blisk udarila po vsem telesu, nogi sta se ji pošibili, da je omahnila na kolena.

Paduba je postal, ko je videl kri na mah zopet trezen. Poblebel je, odvrnil nož in hotel skozi vrata. Tedaj je na pragu skoro treščil ob mater, ki je prihajala od maše.

V kuhinji je cvrčalo in prekipevalo, Paduba je skočil naglo skozi zadnja vrata na plano.

(Dalje prihodnjt.)

tudi poudarja, da potrebuje podjetje mlade sveže moči, ki so obenem tudi cenejše. Tako je torej prišlo do te odpustitve, ki je onesrečila znatno število ljudi. Prihodnji teden bodo vse obrate ustavili za 12 do 15 dni, ker bodo montirali novo separacijo. Očividno nihče ne razmišlja o tem, kako bodo ta čas preživeli številne rudarske družine. V soboto je bilo odpuščeni tudi 40 delavcev, ki jim je bilo odpovedano že 15. septembra, pa so ene zadržali v službi še za mesec dni, 23 delavcem pa je bil odpust odgojen za 14 dni. Če bodo ustavljena vsa dela pri apnenicah, bodo seveda vsi delavci ob zaslužek.

«Franc Jožefova» grenčica odstranjuje tiščanje želodca, slab duh ust in bledoto obraza.

* **Malo odgovora.** G. Janez Batič iz Poljan nad Škofjo Loko nam je poslal: «Malo odgovora gospodu žirovskemu dopisniku, ki me zavrača v štev. 41. glede na moj dopis v štev. 40. 'Domovine'. G. dopisnik mora vedeti, da nisem imel v mislih malih žirovskih posestnikov — obrtnikov kakor ne ondotnih kmetov. Prvi kot obrtniki ne pridejo v poštev, drugim, ki so bili ob poplavah hudo prizadeti, se pa tudi ne more nič očitati. Obresti so plačilo za tistega, ki je varčeval, ko je mogel, medtem ko so mnogi mislili, da se varčevati ne izplača. Varčevalec se je moral mnogo pehati, preden si je prihranil vsoto, ki jo ima v hranilnici ali pri kmetu na posojilu. Tudi varčevalec plačuje davke in kupuje orodje in drugo, pa si vendar še nekaj prihrani. Ni dvoma, da bi bila velikanska krivica, če bi ostalo pri tistih nesmiselnih predlogih, ki so jih stavljali nekateri, češ, da je treba dolžnikom nekaj dolgovi črtati. To bi se seveda zgodilo na račun malih vložnikov varčevalcev, ker veliki so že dobro spravili svoj denar. Kmetu se mora pomagati, ampak ne na ta način, da bi se odvzelo nemu in dalo drugemu. Sicer pa je bilo tako jasno, da se taki predlogi niso mogli upoštevati. Prav razveselilo nas je, da je tem nesmiselnim govoricam napravil konec minister g. Ivan Mohorič, ki je izjavil, da so varčevalci močan steber gospodarstva v državi in da varčevalci ne smejo trpeti škode. Kmetje obdelujejo zemljo in živijo državo, če pa kateri zaide na napačno pot, je v pogubo sam sebi, svoji družini in v škodo drugim kakor vsak drugi človek. Na koncu naj še izrečem vse priznanje 'Domovini', ki je bila kakor noben drugi list ves čas na razpolago vsakomur, ki je kolikor toliko smiselno obravnaval vprašanje kmečkih dolgov.»

* **Narod v Liki proti izdajalcem.** Cim je ljudstvo izvedelo, da je započelo nekaj ljudi iz posameznih krajev v Liki za denar iz Italije nekako akcijo proti državi, so se dvignile vse vasi okrog Gospića in pričele zasledovati protidržavne elemente. Zbrali so se kmetje ne glede na svoje prejšnje politično prepričanje. Iz Dolnjega Pazarišta pri Gospiću se je oglašilo 880 mož, iz drugih krajev pa je prišlo 220 kmetov. Pod vodstvom orožnikov so se kmetje odpravili na gorske grebene Velebita na zasledovanje upornikov. Zelo značilna je predaja enega izmed voditeljev teh vstašev, Došena, ki je poslal ženo občinskega tajnika v Smiljanu k županu, da bi se z njim pomenila, kako naj se vda. Ženo so poslali nazaj k Došenu z naročilom, naj se javi pri sreskem načelnikstvu v Gospiću, kar je Došen tudi napravil. Nekaj vstašev, ki so opazili, da jih preganja vse ljudstvo, je v soboto prišlo z Velebita na morsko obalo, kjer so v vasi Česaricah, 5 km severno od Karlobaga, zahtevali od nekega kmeta, naj jim da kruha. Bili so vsi premraženi in onemogli. Kmet jim kruha ni hotel dati, nego je nemudno odšel v Karlobag ter prijavil ves dogodek oblastvom. Medtem so uporniki našli majhen čoln, s katerim so se odpeljali na otok Pag. Menili so, da bodo med potjo naleteli na kašen italijanski motorni čoln, ki bi jih odvedel na otok Lošinj, ki je pod italijansko oblastjo. Ko so kmetje in orožniki izvedeli za njihov beg, so se takoj odpravili za njimi na Pag. O odvet-

niku doktorju Andriji Artukoviću se je izvedelo, da je zelo odiral ljudi, da pa je kljub temu ves zadolžen. Na vse strani je izdajal večje in manjše vsote, ki jih je dobival iz Italije. Postal je orodje Italijanov le zaradi tega, da bi prišel do denarja. Bivši poslanec nekdanje Hrvatske seljačke stranke Karlo Brličić se je v spremstvu 23 uglednih mož iz Like oglašil pri županu v Gospiću in z velikim ogorčenjem izrazil svoj gnus, da se morejo ljudje, ki se izdajajo za Hrvate, sploh udinjati Italijanom in Madžarom.

* **Sadni sejem na Ljubljanskem velesejmu** bo od 5. do 7. novembra. Sejem, ki ga priredita Kmetijska družba in Ljubljanski velesejem, bo nudil velik izbor prvovrstnega zimskega sadja. Sadje se bo oddajalo spravljeno v ameriških zabojih. Opozorjamo občinstvo na to ugodno priložnost, da se preskrbi z zdravim sadjem za zimo.

* **V založbi «Žena in dom»** je izšla zanimiva knjiga «Kako vzgojim svojo deco», ki jo je z veliko ljubeznijo spisala znana pisateljica Milica Stupanova iz Maribora. To je prva slovenska knjiga, ki obravnava vsa vprašanja moderne vzgoje otrok. Knjiga stane za naročnice 620 Din, za nenaročnice 30 Din.

Opozorilo naročnikom.

Odkar smo s priložitvijo novih položnic spomnili naročnike, da je za poravnavo naročnine skrajni čas, prihajajo dan za dnevno vplačila, toda opazili smo tudi, da zaostajajo baš oni naročniki, ki bi pri dobri volji malenkostno naročnino prav lahko plačali, dočim jo vestnejši, pa tudi revnejši od njih brez odloga že plačujejo. Uprava lista, ki mora gledati na to, da se stroški za izdajo lista z naročnino krijejo, bo prisiljena zamudnikom poslati poštnega sla v hišo, ki bo z računom in poštnim nalogom pobral za nas naročnino. Ta način izterjavanja pa je precej drag in naročnik bo moral plačati naročnino in stroške. Da ne bo do tega prišlo, kličemo vsem prizadetim še enkrat:

Plačajte naročnino!

* **Skladišče bomb in peklenskih strojev na Reki.** Po zanesljivih poročilih s Sušaka se mudi dr. Ante Pavelić, znani voditelj strahovalske skupine, ki pošilja v našo državo peklenske stroje, že dalje časa v Zadru, medtem ko je njegov glavni pomočnik Gustav Perčec zaenkrat nameščen na Reki. Oba sta gosta znanega neprijatelja naše države Vekoslava Servacia in sta tudi gostanjena pri njem v Via Canova št. 2. V stanovanju Servacia se nahaja tudi celo skladišče raznega orožja, municije in peklenskih strojev. Servacio potuje često v Zadar, Trst in tujino ter je v tesnih stikih z reško kvesturo. V njegovem skladišču se nahaja tudi velika zaloga raznih letakov, knjižic in podobnega, ki so namenjeni za propagando v Jugoslaviji, in jih zdaj pa zda vtihotapljajo na naše ozemlje. Servacovo stanovanje stalno čuvajo detektivi in policijski stražniki. Peklenski stroji nosijo vsi znak VMRO. V skladišču imajo tudi več pušk, s katerimi je mogoče streljati bombe na daljavo 250 m in še dalje. Z odkritjem tega skladišča je tudi pojasnjeno, odkod izvirajo peklenski stroji in bombe, ki so jih v zadnjem času našli pri raznih zločincih, ki so jih zalotili na našem ozemlju.

* **Vode so padle.** Silni nalivi v petek in soboto so povzročili, da so začele v dravski banovini vode naglo naraščati in so pretile večje povodnji,

Pravi pot za dosego lepih

belih zob kakor tudi istočasna odstranitev neokusno barvanega zobnega obločka je slede: Iztisnite malo količino Chlorodont zobne paste na suho Chlorodont zobno ščetko (t. j. specialna ščetka z zobčastim rezom), drgnite svoje zobe od vseh strani, kakor tudi od zgoraj na vzdol. Pomočite čisto nato ščetko v vodo, ter izplaknite si usta temeljito, grgrajte s Chlorodont ustno vodo. Uspeh je presenetljiv! Neokusna barva zobnega obločka je izginila in ostane Van v ustih prijeten svež občutek. Zahtevajte izrečno Chlorodont zobno pasto. Tuba Din. 8.- in Din. 13.-. Dobiva se povsod.

če bi se nalivi še nadaljevali v nedeljo in ponedeljek. Ljubljana je v zgornjem toku in okoli Črne vasi prestopila bregove in poplavlila bližnje travnike. Močno so narasli tudi nekateri Ljubljaničini pritoki. Sava je zelo narasla v okolici Zaloga. V savinjski dolini so bile hude poplave v braslovski občini in v okolici Celja. Ker so nalivi prenehali in je nastopilo lepo vreme, so vode zopet padle.

* **Prvi zamorec, ki se je poročil v Zagrebu.** Te dni se je poročil v Zagrebu pravi zamorec iz Kameruna, bivše nemške kolonije v Afriki, Hans Lukas, s cirkuško artistko Marijo Glaskejevo iz Maribora.

* **Strela je udarila v obiralca orehov.** Nedavno popoldne je nastala nevihta okrog Škocijana. Med hudim bliskom in grmenjem je začelo treskati. Kmet Vodopivec v Zloganjski gori se je nahajal na orehu in otepal sadove. Nenadoma se je zabliskalo in takoj tudi treščilo v oreh, na katerem je bil Vodopivec. Mož je zgubil ravnotežje, padel na tla in obležal v nezavesti. Na klic žene so prihiteli vaščani in Vodopivca hitro odnesli v hišo. Drgnili so ga z vsemi domačimi zdravili in spravili k zavesti. Bila je izredna sreča, da je ostal pri življenju. Oreh je docela razbit.

* **Avto ga je povozil.** Na cesti proti Sv. Urbanu se je v Novi vasi zgodila avtomobilska nesreča. Iz Ptuja je vozil z vprežno živino posestnik Martin Kurent, doma iz Černice, nasproti pa mu je privozil tovorni avto g. Perneka od Sv. Vida pri Ptuju. Ko je voznik začul znake avtomobilista, je skočil z voza, pri tem pa mu je padel bič iz rok. Ko je segel po njem, je avto že Kurenta podrl na tla ter ga pregazil. Šofer je takoj ustavil in poskrbel za prevoz v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima Kurent hude notranje poškodbe in počeno lobanjo.

* **Tragična smrt mladega moža.** V Mirni so našli v tujski sobi Vidmarjeve gostilne obešenega 32letnega gospodarja Leopolda Novaka. Mlademu možu ni bilo mogoče več pomagati. Pokojni Novak je bil komaj leto dni poročen in zapušča mlado, 20letno vdovo in enoletnega sinčka. Kot vzrok njegovega obupnega dejanja navajajo trenutno duševno zmedenost.

* **Padec s skednja s smrtnim izidom.** Pred dnevi se je zgodila v Slivnici pri Mariboru nesreča, ki je zahtevala življenje pridnega delavca. Pri spravljanju slame je padel s skednja 50letni pomožni delavec Franc Kovaček tako nesrečno, da si je zdrobil lobanjo in je kljub takojšnjemu prevozu v bolnico umrl za poškodbami.

* **Huda nezgoda se je pripetila viničarju Martinu Papežu** z Rodnega vrha, ko je vozil vino iz vinograda. Pri zaviranju voza je prišel pod voz, ki mu je strl obe nogi pod kolenom. Papeža so prepeljali v ptujsko bolnico.

* **Veter prevrnil vlak.** Nad vso Hercegovino je te dni divjal silen vihar, ki je celo prevrnil šest vagonov tovornega vlaka. Na srečo ni bilo človeških žrtev.

* **Smrtna nesreča.** Neka avstrijska lokomotiva je pri premikanju povozila na železniškem mostu v Mariboru nekega stražečega vojaka. Komisija, ki je prišla kmalu po nesreči na lice mesta, je ugotovila, da je ponesrečenec vojak 45. pehotnega polka Izet Težulović. Vojak je po lastni neprevidnosti prišel pod stroj.

* **Smrtna žrtev nesreče.** 63letni delavec Anton Višnar z Dobrave pri Celju, v katerega je pri zagranju drv na lesnem skladišču g. Blaža Sodina ož Mariborski cesti odletelo poleno ter mu hudo poškodovalo vrat in sapnik, je v bolnišnici umrl za poškodbami.

* **Nenavadna smrt zaradi zastrupljenja s šmarnico.** Nedavno proti večeru je prišel k Josipu Suhaču, posestniku v Vitomarcih, občina Sv. Andraž v Slovenskih goricah, njegov tast prosit za pomoč pri trgatvi. Suhač je povedel tasta v sobo in mu odkazal posteljo za prenočišče, nato sta pa oba odšla v klet, kjer sta pila jabolčnik. Čez nekaj časa je prišla za njima tudi Suhačeva mati Ivanka ter si privoščila šmarnico. Slednjič je odšla mati nazaj v sobo, čez nekaj časa pa za njo tudi Suhač in tast. Mater sta našla že na postelji. Med njima je nastal prepir iz neznanega vzroka in sta Suhač in tast razmaknila postelji, ki sta bili skupaj. Mati je padla na tla in tam obležala, sin in tast sta se pa odstranila. Ko je prišel naslednje jutro sin v sobo, je mater našel še vedno na tleh. Ko je stopil bliže, je presenečen opazil, da je mrtva. Takoj je pohitel na orožniško postajo v Juršince, kjer se je sam prijavil. Odvedli so ga v ptujski preiskovalni zapor. Sodna komisija je ugotovila, da je nesrečna žena umrla za zastrupljenjem preveč zaužite šmarnice. Po tej ugotovitvi je bil sin zopet izpuščen iz preiskovalnega zapora.

* **Otrok je utonil v vodnjaku.** V Drganjih selih, občina Šmihel-Stopiče, so bili otroci sami doma. Vsi odrasli so bili zaposleni v vinogradih s trgatvijo. Otroci so se igrali po vasi in posedali ob odprtem vodnjaku. Majhen deček posestnika Šušlja je zlezal na vodnjak in tam jedel svoj kos kruha. Nesreča je hotela, da se je premaknil, izgubil ravnotežje ter padel v vodnjak. Drugi otroci, ki so to videli, so se razbežali na vse strani. Šele po dveh urah so domači otroka pogrešali in ga slednjič potegnili mrtvega iz vodnjaka.

* **Dolgo pogrešano ženo so našli mrtvo.** Iz vasi Klečeta pri Žužemberku je odšla z doma prve dni oktobra posestnica, 55letna vdova Marija Blatnikova. Namenila se je na obisk k svoji poročni hčerki v vas Plešivec, kamor je dospela 5. t. m. že ob mraku. Pri hčerki je ostala le nekaj minut, nato pa se je napotila nazaj proti domu. Ker se žena še drugi in tretji dan po svojem odhodu od doma ni vrnila, so jo šli vaščani iskat. Po dolgem iskanju je posestnik Anton Glavič našel nesrečno ženo mrtvo v gozdu. Posestnico je na potu najbrže zadela kap. Pokojnica, ki je bila zelo slaba gospodinja, zapušča šest otrok.

* **Za hudimi poškodbami je umrl Martin Kurent,** posestnik iz Černice, ki ga je minul četrtek povozil tovorni avto v Rogoznici v bližini Bračičeve gostilne. Kurent je bil ves čas v nezavesti.

* **Obup siromašnega posestnika zaradi izgubljene pravde.** Te dni se je obesil na Slančevem vrhu 45letni posestnik Franc Božnar, oče sedmih otrok. Božnar se je preselil na Slančev vrh iz Medvod in je imel posestvece. Bil je miren človek, le siromaštvo ga je trlo. Dan pred samomorom je imel razpravo zaradi pravde z nekim kmetom s Krsinovega vrha. Pa je pravdo izgubil in je moral baje plačati 300 Din stroškov. Zvečer se je vrnil ves razdražen in obupan domov. Zjutraj se je dvignil ob šestih s postelje in odšel brez besede na skedenj. Domači so mislili, da je šel dalje poležat. Pustili so ga v miru, da ga ne bi še bolj razdražili. Šele okrog devetih dopoldne je žena poslala hčerko po seno in ji naročila, naj delo opravi tiho, da ne zbudi očeta. Deklica je odšla na skedenj in opazila nekoga klečati na senu. Obšla jo je zla slutnja in je v grozi zakričala. Prihiteli so ljudje in izkušali Božnarja obuditi k življenju, kar se jim pa ni posrečilo. Družina vzbuja splošno pomilovanje.

* **Na domačem pragu se je ubil.** V soboto zjutraj se je po kraju raznesla vest, da se je viničar Eker v Čretniku, občina Pikel pri Poljčanah, ubil na pragu domače hiše. O nesreči so pripovedovali potem takole: Viničar Eker se je v petek nekje v družbi zakasnil. Ko je prišel pozno ponoči domov, mu je na stopnicah spodrsnilo, da je padel. Pri padcu je dobil tako močne rane na glavi, da je obležal nezavesten tam do jutra. Žena ga čez noč ni pogrešila, ker je imel Eker

navado, da je večkrat izostal od doma. Nemalo prestrašena je uboga žena zjutraj, ko je odkrila nesrečo, takoj poslala po zdravnika. Vendar pa za ponesrečenca, ki mu je že izteklo preveč krvi, ni bilo več pomoči in je v soboto popoldne umrl. Pokojnik je bil star 61 let in zapušča vdovo in več odraslih otrok. Pokopali so ga v ponedeljek. Naj v miru počiva!

* **Samomor nesrečnega mladeniča.** Te dni si je 24letni Anton Bevc, delavec v Westovi tovarni, ki je stanoval v Gaberju, končal življenje. Stopil je v stranišče in si pognal s samokresom kroglo v levo stran prsi. O dogodku obveščena reševalna postaja je prepeljala Bevca v bolnišnico. Čim pa je prispel reševalni avto do bolnišnice, je Bevc izdihnil. Bevc je izvršil obupno dejanje zaradi neozdravljive pljučne bolezni.

* **Zastrupljenje mlade kmetice v Stari Fužini.** Dne 7. t. m. zvečer je 35letna posestnica Elizabeta Urhova v Stari Fužini pila zastruljeno kavo in kmalu potem umrla v hudih bolečinah. Zagonetna smrt je vzbudila veliko razburjenje v kraju in okolici, ker je bil to že drugi primer zagonetne smrti na Urhovi domačiji. Istega dne pred tremi leti je za zastrupljenjem umrla tudi prva žena posestnika Janeza Urha, ki je sedaj star 52 let. Komisija, ki je izvršila raztelesenje, je del želodca poslala v kemično preiskavo, ki je ugotovila zastrupljenje s strihninom. Sumljive okoliščine so privedle do tega, da je oblastvo sedaj odredilo aretacijo Janeza Urha. Neke priče so izpovedale, da je posestnik Janez Urh že letos poleti iskal strup in da si ga je tudi nabavil. Napram oblastvom se je izgovarjal, da je hotel s tem strupom zastrupiti lisice. Ta izgovor je čuden in ga oblastvo ni moglo upoštevati, ker je splošno znano, da se Urh ni nikdar brigal za divjačino in da mu ta tudi ni delala nobene škode na domačiji. Usodnega dne je Urh zgodaj zjutraj odšel v planine in je z ženo zajtrkoval kavo. Po zajtrku je šla žena po svojih opravkih in je bilo dovolj priložnosti, da je nekdo nasul strupa med kavino goščo, ki se je zvečer spet prekuhala kakor običajno. Urhovi domačiji se pravi po domače pri Koritniku in se je Janez Urh tja priženil. S prvo ženo se je večkrat prepiral in so sosedje krivdo preprirov pripisovali njemu. Prva žena je umrla, ko je zavžila neko sadje, in bodo sedaj njene ostanke izkopali, da bodo v njih še enkrat iskali sledove strupa, ker se sedaj še bolj kakor splošno govori, da je bila nesrečna žena zastrupljena doma in da ni morda po nesreči zaužila kakih strupenih jagod.

* **Ponarejanje srebrnikov.** Izdaja srebrnega denarja je zavedla celo vrsto ljudi v ponarejanje teh novcev. V vseh delih države so se pojavili ponarejalci. Nikjer pa nimajo sreče, ker jim takoj pridejo na sled. Te dni so izsledili nekega ponarejevalca v Krušari v moravski banovini. V Jagodini so se pojavili ponarejeni desetinarski srebrniki. Nekaj pek je opozoril na to policijo, ki je aretirala razpečevalca v osebi kmeta Radojka Obradovića. Pri njem so našli vse priprave za izdelovanje novcev. Z njim vred so zaprli tudi njegovo ženo in njegovega očeta.

* **Nevaren, najbrž podtaknjen požar** je nastal nedavno zjutraj v Zgornjem Kašlju pri posestniku Gostinčarju, po domače Borincu. Ogenj je uničil skedenj in precejšnjo zalogo sena in slame in nekaj kmetijskih strojev. Domači gasilci so pod vodstvom načelnika Franca Grada takoj stopili v akcijo z novo motorno brizgalno in omejili nevaren požar v prav kratkem času.

* **Nevarni roparji pred novomeškim senatom.** Senat petorice novomeškega okrožnega sodišča je obravnaval te dni vrsto vlovov, tatvin in roparskih napadov, ki jih je zakrivila zloglasna roparska trojica: 33letni nekdanji mesarski pomočnik Anton Cizelj, pristojen v Globoko, 27letni nekdanji rudar Bernard Gognjavec, rojen v Nemčiji, pristojen pa v Mirno peč, in 21letni bivši rudar Franc Koren iz Loke pri Zidanem mostu. Ti trije so tvorili nevarno roparsko družbo, ki je izvršila mnogo zločinov na Dolenjskem, med Krko in Savo in v Beli Krajini. Vodja je bil Anton Cizelj, ki se je po zadnji kazni izdajal za

Ivana Hrovatiča. Letos pomladi se je med potjo iz Vidma v Rajhenburg združil z Bernardom Gognjavcem ter skoval z njim razne zločinske načrte. Nekaj teh sta izvršila sama, kmalu pa sta dobila tovariša in je potem trojica izvršila vlom v hišo posestnice Marije Romihove v Pokleku. Po vlovu so se vsi trije napotili v Mokronog, on tam pa v Mirno, kjer je Cizelj okradel nekega hlapca, a iz Mirne so šli preko Novega mesta v Metliko in Berčice, kjer so vlomili v hišo posestnika Ivana Slanca. Cizelj in Gognjavec sta sama v noči 31. maja izvršila vlom v topliško šolo in v hišo gostilničarja Bukovca. V Novem mestu sta se pozneje sestala s Korenom in potem so vsi trije v Novi gori pri Prečni oropali posestnico Amalijo Auberjevo. Posebno predrzen je bil vlom v šolo v Lokavcu. V noči 4. junija so lopovi vdrli v spalnico učiteljice Josipine Drstvenškove in njene 79letne matere Helene. Eden od razbojnikov je učiteljici pretel s kuhinjskim nožem, drugi pa njeni materi s samokresom, ko je tretji odpiral omare ter pobral preko 2500 Din gotovine, razno zlatnino in srebrnino ter nekaj živil. Potem so izvršili vsi trije še več manjših vlovov in tatvin, sredi junija pa so vsi po vrsti padli v roke pravice. Sodba je bila naslednja: Cizelj na 13 let robije, po prestani kazni se odda v prisilno delavnico. Gognjavec je obsojen na 5 let robije, Koren, pri katerem se je upoštevala dosedanja neoporečnost, je obsojen na 2 in pol leta robije. — Takoj nato je stopil pred veliki senat bivši šofer Anton Razgoršek iz celjske okolice, razcapan in bos. Priznal je, da je čevljarju Ivanu Povhu ugrabil na Obrežju 425 Din, suknič in čevlje. Pravil je, da je bil oropaneč tako močno pijan, da je bilo rop lahko izvršiti. Ali Ivan Povh je izpovedal, da ga je Razgoršek treznega napadel v temi in ga pahnil s kolesa, da je oropaneč treščil ob občestni kamen in obležal z rano na glavi. Razgoršek je bil obsojen na sedem let robije in na trajno izgubo častnih pravic.

* **Prijet požigalec.** V kratki dobi je v bližini Velike Nedelje že večkrat gorelo. Vsakokrat je bila prizadejana lastnikom občutna škoda. Predzadnji torek zvečer so objeli ognjeni jeziki cerkveno viničarijo in uničili hlev, listnjak in novo streho. Da niso prežagali tramovja, bi se bil ogenj razširil še na hišo in na nekaj korakov oddaljeno stikalnico. Takrat ni nihče stlel, da je bil ogenj podtaknjen. Toda že v četrtek sta v neposrednji bližini cerkvene viničarije in ob istem času zagorela hiša in gospodarsko poslopje posestnika Kocipra Vinca. Pogorelo je vse do tal, deloma z živino. Pri reševanju živine se je sosed Rajh, po domače Herman, tako hudo opekel, da najbrže ne bo okreval. Šel je namreč v goreči hlev, odvezoval živino in pri tem se je udrlo tramovje, zažgalo njegovo obleko ter ga močno poškodovalo. Vsa obleka mu je zgorela na živem telesu. Odpeljal so ga v ormoško bolnišnico. Ljudstva se je polastil velik strah, ker je vedno in povsod začelo goreti ob isti uri. Vsi so bili prepričani, da je med njimi zlobnež, ki podtika ogenj. Naključje pa je nanese, da je padel sum na 23letnega nekoliko omejenega J. R. Orožnikom, ki so zadevo preiskavali, je fant priznal ta požig, a vrhu tega je priznal požig cerkvene viničarije in ostalih treh stavb, ki so v teku tega leta pogorele.

* **Zagonetka pri Hajdini povožene ženske.** Žaloigra pri Hajdini v minulem mesecu povožene ženske doslej še ni pojasnjena. Poročali smo že svoječasno, da so našli 15. septembra pri hajdinski postaji ob progi ležati razmesarjeno žensko truplo in da se je naposled ugotovilo, da gre baje za slaboumno Barbaro Vindiševo iz Strmca pri Halozah. Nastale pa so govorice, da Vindiševa ni izvršila samomora, marveč da je bilo nad njo izvršeno nasilstvo z zločinom uboja. Na sumu so tri osebe in vršijo orožniki kakor tudi sodišče intenzivno preiskavo, da se pride zločincem čim prej na sled.

* **Uboj ob državni meji.** Žalosten dogodek se je pripetil na državni meji. V eni zadnjih noči so našli na banovinski cesti Kungota—Vrtiče ubitega 24letnega posestnikovega sina Franca Po-

irča. Uboja so osumljeni trije bratje Delšaki iz Vrtiča. Prejšnji večer so omenjeni stiskali grozdje pri nekem posestniku, domov grede so pa srečali Potrča, na katerega so navalili z nožem in ga dobesedno zaklali. Orožniki so aretirali brate Delšake.

*** Zasedovan nevaren tat.** Orožniki na Gorenjskem že dalje časa zasledujejo izredno nevarnega vlomilca in tatu, brezposelnega delavca 21letnega Ivana Dacarja, ki je prav zadnje dni izvršil več tatvin. Nedavno se je potepal okrog Brezij, kjer je podalil posestnici Plemljevi osem kokoši in ukradel branjevki Mariji Veluščkovi veliko belo odejo. Izpred pošte v Radovljici je nekaj dni poprej odpeljal Rudolfo Strojko kolo, takoj naslednji dan pa drugo kolo iz veže radovljiškega sodišča. Dacar je bil že večkrat kaznovan. Je velike, suhe postave, podolgastega obraza ter mu manjkata na levi roki dva prsta.

*** Strel v trebuh.** Na cesti v Socki pri Novi cerkvi se je 25letni posestnikov sin Franc Iskrač v nedeljo sprl z nekim moškim. Med preprirom je neznanec izvil samokres in ustrelil Iskrača v trebuh. Hudo ranjenega so prepeljali v celjsko bolnišnico.

*** Vlomilec v dobrniški občinski urad aretiran.** Celjska policija je na podlagi tiralice aretirala 29letnega brezposelnega delavca Friderika Ferenčaka, pristojnega v Sela pri Brežicah, ki je obtožen, da je septembra vlomil v občinski urad v Dobrnju pri Trebnjem na Dolenjskem. navrtal blagajno in izmaknil iz nje 1600 Din gotovine. Ferenčaka, ki taji dejanje, so izročili okrogzemu sodišču.

*** Nočnj roparski napad na brvi.** V soboto ponoči se je vračal iz Studencev v mesto preko dravske brvi medicinar Ivan Vogrin, zaposlen pri medicinarju in slaščičarju Venku v Vojašniški ulici. Ko je napravil že nekaj korakov po brvi, mu je prišel nasproti neznan, okrog 20letni moški, ga z eno roko zgrabil in stisnil za vrat, z drugo pa mu je segel v notranji suknjičev žep, kjer mu je vzel 30 Din denarja in izginil v smeri proti Studencem.

*** Nevarna poškodba z nožem.** Čim se je pričela trgatve, že so pretepi zopet na dnevnem redu. Dne 12. t. m. je bilo zaposlenih pri posestniku Vuzmu v Hrastovcu v Halozah pri stiskanju grozdja več fantov. Okoli 20. pa je prišel k stiskalnici tudi delavec Švajgl iz Turškega vrha in se začel brez povoda pripravati z Jožefom Ivančičem. Zadnjega brat Mihael je Švajgla sunil, a Jožef ga je nato vrgel po tleh. Čim se je Švajgl dvignil, je imel že v rokah žepni nož in se lotil Mihaela, ki ga je sunil v goltanec in mu prizadel smrtnonevarno rano. Razen tega ga je poškodoval tudi na desni roki v zapestju. Švajgl se je izgovarjal, da je dejanje izvršil v razburjenosti, ker sta ga brata nekoč napadla pri vasovanju pri njegovi ljubici.

*** Družba cerkvenih roparjev na delu.** Po deželi, zlasti po Gorenjskem in Dolenjskem, se že dalje časa klati sumljiva družba mlajših moških, ki so se spravili na tatvine v cerkvah. Varnostna oblastva v Ljubljani so dobila že več različnih prijav od orožnikov z dežele glede vlovov v cerkve in cerkvene nabiralnike. Ker so imeli tatovi v skoro vseh primerih srečo, tako pri vlovu v cerkev v Litiji in razne cerkve na Gorenjskem, so se odločili še za skrajno drzen rop v cerkev v Sori pri Medvodah. V noči na petek so vdrli pri stranskih vratih v imenovano cerkev, kjer so najprej odstranili ključ, ki je bil vtaknjen od znotraj v ključavnico, nato pa so odprli vrata najbrž s ponarejenimi ključi. Začeli so pri glavnem oltarju, kjer so s silo odprli tabernakelj in si prisvojili zlato cerkveno posodo. Razdrli so tudi monštranco in si prisvojili zlate dele. Slednjič so odprli tudi vse cerkvene nabiralnike in si prilastili nekaj sto dinarjev gotovine.

*** Opasni pohajači.** V Ljubljani v Mesnem logu in po šupah na Barju se stalno zadržujejo razni brezposelni, ki se dela ogibajo in se rajši preživljajo z beračenjem. So med njimi tudi večkrat prav nevarni delomrzniki, ki so se pritepli v Ljubljano z vseh vetrov. Nedavno zvečer sta

se vračala iz mesta domov dva posestnika z Ilovice. Pričakali so ju neznani pohajači, ki so se zagnali proti obema in sirovo zahtevali: «Cigarete sem, mi smo brezposelni!» V tem so jima že pričeli segati v žep. Prestrašena posestnika so seveda nista mogla ustavljati skupini kakih 12 potepuhov in sta mirno pustila, da so jima pretipali žep. Ker pa pri obeh niso našli kaj prida cigaret, so jima pijani napadalci naposled slekli suknjiča, nato pa so se porazgubili v noč. Prestrašena posestnika sta se vrnila nazaj proti mestu in na dolenski stražnici povedala, kako je bilo. Policija se je takoj odločila za obsežnejšo racijo v Mesnem logu in na Barju in je v teku noči aretirala večje število prenočevalcev po skednjih. Med njimi je prišla Avgusta D., Franceta R. in Ignaca B. V njih sta oropana posestnika spoznala one, ki so ju napadli.

*** Žena je v trenutni blaznosti ustrelila moža in sama sebe.** Maribor je te dni razburila vest o strašni družinski žaloigri, ki se je izvršila v hiši uglednega mizarskega mojstra Antona Viherja na oglu Koroške ceste in Strme ulice. Tamkaj je velika Viherjeva mizarska delavnica. V hiši poleg nje v Strmi ulici pa ima Viherjeva družina svoje stanovanje. Med 60letnim Antonom Viherjem in njegovo 52letno ženo je prišlo v zadnjih letih pogosto do nesoglasja. Te dni zvečer po končanem delu v delavnici je prišlo med zakoncema zopet do prepira, ki je že v naslednjih trenutkih povzročil veliko rodbinsko žaloigro. Viherjeva žena je v silni razburjenosti odhitela v sosedno sobo in planila v naslednjem trenutku iz nje z majhnim revolverjem, iz katerega je na ničesar hudega slutečega moža dvakrat ustrelila. Prva krogla je Viherja zadela v dlan leve roke, druga pa v desno ramo in v prsno votlino. Viher je zbežal na dvorišče, od tam pa skozi veliko lesno skladišče na svoj vrt, kjer se je zgrudil na tla. V tem pa je že prihitala za njim njegova žena in na tleh ležečemu iz neposredne bližine pognala še en strel naravnost v levo senco. Viher je bil v naslednjem trenutku mrtev. Vsa zemlja okrog njega je bila prepojena s krvjo. Očividno do skrajne nerazsodnosti razburjena žena je nato nastavila samokres še sebi na desno senco in sprožila zadnji strel, ki jo je smrtno zadel. Na strele in krike je prihital iz delavnice domači sin, ki je nemudno obvestil o strašnem dogodku policijo in reševalno postajo. Reševalni avto je bil v nekaj trenutkih na kraju žaloigre in je naložil še živo Viherjevo ženo ter jo odpeljal v bolnišnico. V bolnišnici so jo izkušali takoj operirati, toda bilo je vse zaman. Medtem je pripela tudi policijska komisija, ki je ugotovila dejanski stan in odredila prevoz Viherjevega trupla v mrtvašnico mestnega pokopališča na Pobrežju, ženo pa so pozneje prepeljali v bolniško mrtvašnico. Pokojnik zapuščja štiri odrasle otroke, in sicer tri hčere in enega sina.

*** Avtopromet O. Žužek pomnoži po potrebi ob priliki velike kmetijske razstave v Kranju v dneh 22., 23. in 24. oktobra t. l. avtobusne vožnje iz Ljubljane čez Vodice—Cerklje v Kranj in obratno.**

Evropska pšenična letina

Mednarodni kmetijski urad v Rimu je pravkar izdal novo statistiko o letošnji žitni letini. Izpremembe se tičejo predvsem velikih porabniških držav: Nemčije, Francije, Italije in Španije, kjer je bil pridelek večji, kakor se je prvotno cenilo. Navedene štiri države so letos pridelale več žita kakor katerokoli leto po vojni. Takega povečanja pridelka ni pripisati samo ugodnemu donosu na hektaru ampak tudi obseg posejanih površin se je ponovno dvignil. To vidimo zlasti v Nemčiji, ki letos s svojim pšeničnim pridelkom lahko krije vso potrebo domače potrošnje. Enako je tudi v Franciji potreba domače porabe krita.

Pšenični pridelek Nemčije je znašal letos 50.8 milijona stotov nasproti 42.3 milijona stotov v letu 1931, in 33.7 milijona stotov v povprečju 1926. do 1931. To naglo povečanje proizvodnje

navdaja odločilne kroge v Nemčiji že s skrbjo za bodočnost, kajti če se bo pšenična proizvodnja nadalje dvigala v sedanji meri, bo Nemčija v veliki meri primorana izvažati pšenico, kar pa glede na izredno visoko notranjo ceno ne bo možno brez velikih finančnih žrtev. To izsiljeno povečanje proizvodnje je v glavnem posledica ogromne carinske zaščite za pšenico, ki dosega v Nemčiji večkratno vrednost na svetovnem trgu.

Pridelek pšenice v omenjenih štirih velikih oprabniških državah je znašal letos v primeri s prejšnjimi leti (v milijonih metrskih stotov):

	1932	1931	1926/31
Nemčija	50.7	42.3	33.7
Francija	90.2	71.9	73.7
Italija	72.4	66.5	60.7
Španija	49.2	36.6	38.9
skupaj	262.4	217.3	207.1

Hektarski donos, ki je v Nemčiji že v povprečju leta 1926. do 1931. znašal skoro 20 metrskih stotov, se je letos dvignil na 22.2 metrskega stota. V večji meri se je letos povečal hektarski donos tudi v Franciji, in sicer od 14 metrskih stotov v povprečju 1926. do 1931. na 16.8 metrskih stotov, v Italiji pa od 12.4 na 14.7 metrskih stotov.

V naši državi smo v povprečju 1926 do 1931 pridelali na hektar le 12.2 metrskega stota; lani, ko smo imeli rekordno letino, je znašal naš hektarski donos 12.3 metrskega stota, letos pa le 8.3 metrskega stota. Še nižje je bil hektarski donos v Rumuniji, kjer je dosegel le 7 metrskih stotov (v povprečju 1926. do 1931. 9.8); v Madžarski je znašal 10.1 (14.0), v Poljski 8.9 (12.4), v Bolgariji pa 12.5 (10.7) metrskega stota.

Kako slabo je letos obrodila pšenica v vzhodno evropskih državah, nam kažejo naslednji podatki o pridelku v teh državah (v milijonih metrskih stotov)

	1932	1931	1926/31
Jugoslavija	17.6	26.9	22.1
Madžarska	15.9	19.7	22.3
Rumunija	20.0	36.8	30.1
Poljska	15.2	22.6	17.5
skupaj	68.7	106.0	92.0

Pridelek pšenice je bil letos v Jugoslaviji, Madžarski, Rumuniji in Poljski za 37.3 milijona metrskega stota manjši kakor lani.

Navzlic slabemu pridelku v Vzhodni Evropi je bil skupni pridelek pšenice v vsej Evropi (razen Rusije) večji kakor lani. Skupni pridelek pšenice na severni poluti (brez Rusije in Kitajske pa bo po računih mednarodnega poljedelškega urada v Rimu za 10 milijonov stotov večji kakor lani in za 15 milijonov stotov večji kakor povprečno v letih 1926. do 1931. Ker pa bo letos pridelek Rusije brez dvoma precej zaostal, enako tudi pridelek Kitajske, ni izključeno, da bo skupni pridelek pšenice na severni poluti navzlic temu nekoliko manjši kakor lani.

Na policiji.

«Oprostite, gospod komisar, včeraj sem prijavil, da mi je bila ukradena ura. Zdaj pa prijavo preklicujem, ker sem uro že našel.»

«To ne gre, gospod, kajti za to je danes že prepozno. Sicer smo pa lopova, ki vam je uro ukradel, že izsledili in zaprli.»

IZ POPOTNIKOVE TORBE

PISMO IZ SLOVENSКИH GORIC.

Jarenina, oktobra.

Ko nastopi čas trgatve, so Slovenske gorice pravega veselja dom. Radostno odmeva petje vedrih trgačev od griča do griča, na večer pa poka stiskalnica in napenja moči, da v curkih teče sok v sode. Žal, tako je bilo še pred leti, a zdaj tega ni več. Ob svetovni gospodarski krizi je vse veselje v Slovenskih goricah umolknilo.

Vinogradnik potrj premišlja, ali bo vinski izkupiček kril njegove pridelovalne stroške, saj so bile lani vinske cene tako sramotne, da si jih človek niti imenovati ne upa. Letos bo menda malo bolje. Pridelke je manjši, pa boljše kakovosti, kleti pa so spričo številnih vinotočev in prodaje vina od 5 litrov naprej po večini izpraznjene.

Pa kaj vse to. Razni špekulanti znajo kaj spretno izrabiti kmetovo zadrego. Kaj bo, saj marsikateri vinogradnik nima ne potrebne posode, niti prikladnega prostora, da bi spravil mošt in počakal boljših cen? Prodajali bodo mošt po cenah, kakršne se jim bodo ponujale, da se bodo pridelka vsaj odkrižali.

Lani se je prodajalo vino potem po gostilnah, posebno mestnih, mnogokrat s stoodstotnim poviškom, in to tudi pred 20. novembrom, ko je bilo še trošarine prosto. Tukaj bi se dalo z dobro voljo pomagati. Mnogo lahko store zadruga in Vinarsko društvo. Spraviti bi bilo treba novi pridelek v skupne kleti in potem prodajati. Tako bi vinogradniki urejevali vinske cene in ne veletržci in drugi.

Letos pa je še bila prihrula toča v naše solnčno bregovje in zdrobila grozdje in sadje po najboljših legah.

Prve dni oktobra smo spremili v zadnji dom zgledno ženo Marijo Kropetovo, rojeno Jančičevo iz Gačnika v Jarenini. Domovala je v prijazni hišici očetovi in oživljala spomine presrečnih otroških let. Pa je segla naglo trda roka krute usode po njej in jo še v pomladni starosti strgala z domače livade ter presadila na smrtno gredo, kamor se je njena edina sestra Jetica preselila že pred leti. Kakor je bila Jančičeva Mimika prej zgledna mladenka, tako je bila zdaj vzorna žena. Blagemu življenju blag spomin!

PROSVETNA KONFERENCA ZKD ZA ŠMARSKI IN ROGAŠKI OKRAJ.

Rogaška Slatina, oktobra.

V soboto 15. t. m. se je vršila v prostorih g. Čoha prosvetna konferenca, ki jo je ob priliki zborovanja sreskega učiteljskega društva za oba okraja sklicala mariborska Zveza kulturnih društev. Konference se je udeležilo vse na stanovskem zborovanju navzočno učiteljstvo in nekaj županov in zastopnikov posameznih društev, včlanjenih v ZKD.

Predsednik ZKD, narodni poslanec g. Vekoslav Spindler, ki se je udeležil tudi zborovanja učiteljstva, je v uvodu podal kratko sliko novih smernic pri narodno-prosvetnem delu in sliko današnjega stanja tega dela v obeh gori navedenih okrajih. Poudarjal je potrebo, da se v svrhu poglobitve prosvetnega dela v zvezi z delom na gospodarskem in političnem polju to delo čim bolj razsredišči ter da se v ta namen po možnosti za vsak sodni okraj ustanovi pododbor ZKD. Pododbor imata nalogo, da položaj glede prosvetnega dela vsak v svojem okolišu podrobno proučita ter bodisi sama v svojih območjih storita potrebne korake v smeri razširitve in poglobitve dela, bodisi pobudno stavita osrednjemu odboru ZKD nasvete in predloge glede posameznih krajev, kaj je treba tu in tam ukreniti.

Udeleženci konference so soglašali s predlogom ter sta bila nato izvoljena dva pododbor, eden za šmarski, drugi za rogaški okraj. Tudi so bili še stavljene razni nasveti glede predavanja, glede skioptikov, glede radijskih prenosov in glede predvajanja filmov.

Ne dvomimo, da bo konferenca rodila po smotrno uvedenem delu trajne sadove za narodno prosveto.

NOVE POSTOJANKE JRKD V ŠMARSKEM SREZU

Šmarje pri Jelšah, oktobra.

V nedeljo 9. t. m. zjutraj po maši je narodni poslanec g. Vekoslav Spindler imel javno zborovanje v Kostivnici pri Rogaški Sla-

tini na vrtu g. Bratuša. Zbralo se je nad 100 mož in mladeničev in nekaj žensk. Navzočni so bili najodličnejši možje občine z g. županom in člani občinskega odbora. Zborovanje je otvoril in vodil g. Kupnik, ki je po kratkih pozdravnih besedah podal besedo poslancu g. Spindlerju. Ta je v daljšem govoru orisal politične dogodke od ustanovitve naše države naprej, zlasti pa od 6. januarja l. 1929., pomen volitev 8. novembra, delo narodne skupščine in v njej sklenjene zakone, zlasti kolikor so namenjeni koristim kmečkega stanu. Obširno se je bavil z vprašanjem davčne preureditve in kmečke zaščite. Naposled se je dotaknil tudi vprašanja potrebe organizacije kmeta v političnem pogledu in pozval občane, naj si ustvarijo tudi oni z JRKD vplivno organizacijo, ki bo v zvezi s stotinami in tisoči enakih kmečkih organizacij po vsej državi imela odločilen vpliv na vodstvo državnih poslov in državne politike. Zborovalci so poslančeva izvajanja z živahnim odobravanjem vzeli na znanje.

V imenu zborovalcev so se razni kmečki govorniki izrekli za organizacijo, v katero se je že poprej vpisala cela vrsta občanov. Izvoljen je bil odbor JRKD z bivšim županom in uglednim kmetovalcem g. Alojzijem Butom na čelu.

Po razgovoru o raznih krajevnih potrebah, zlasti glede prehrane prebivalstva, ki je bilo prizadeto po suši, glede ceste iz Kostivnice čez Ratansko vas v Rogaško Slatino, glede bodoče preureditve občin in glede drugega je g. Kupnik zaključil lepo uspelo zborovanje z zahvalo gospodu narodnemu poslancu za njegovo neumorno delo med narodom in za narodove koristi.

Minilo nedeljo zjutraj po maši se je vršil shod narodnega poslanca g. Spindlerja v šoli na Sladki gori. Kljub dežju se je zbralo nad 50 občanov z županom g. Nunčičem na čelu. Prišlo je tudi nekaj žensk. Kot zastopnik banovinskega odbora JRKD je prisotstvoval g. dr. Alujevič iz Ljubljane, za sreski odbor JRKD pa je bil navzočen njegov tajnik g. Pečkaj. O političnem položaju in o delu v narodni skupščini, zlasti pa tudi o raznih gospodarskih vprašanjih, je razpravljaj najprej g. narodni poslanec, za njim pa tudi še g. dr. Alujevič, ki je prinesel Sladkogorčanom pozdrave banovinskega odbora. Zborovalci so skoro polni dve uri z zanimanjem sledili besedam obeh govornikov ter jih odobraval.

Takoj nato se je vršil še ustanovni občni zbor krajevne organizacije državne stranke JRKD, h kateri je pristopilo že pred zborovanjem lepo število članov. Za predsednika je bil soglasno izvoljen župan g. dr. Fran Nunčič, v odbor pa ugledni možje in mladeniči iz posameznih delov občine. Tajništvo je prevzela gđ. Straškova.

Popoldne pa se je vršil ustanovni zbor krajevne organizacije na Ponikvi. Tudi tu se je kljub veselici gasilnega društva zbralo nad 50 občanov. Zborovanje je otvoril in vodil g. Anton Zdolšek. Po poročilih g. narodnega poslanca in g. dr. Alujeviča so se oglasili posamezni občani s svojimi pritožbami glede hudega položaja našega malega in srednjega kmeta. Nato je gosp. Zdolšek poročal, da se je vpisalo v organizacijo JRKD iz občine že nad 100 članov, ter je predlagal ustanovitev krajevnega odbora. Za predsednika je bil izvoljen župan g. Anton Štor, za podpredsednika g. Anton Zdolšek, za tajnika učitelj g. Komar, za blagajnika posestnik g. Fran Žličar, v odbor pa še večje število uglednih mož iz vse občine.

Organiziranje JRKD v šmarskem srezu postopno, a vidno napreduje. Do zdaj so razen dveh župnij (Sv. Ema in Pilštani) organizirane že vse župnije sreza. V omenjenih dveh župnijah se bo organiziranje izvedlo v najkrajšem času.

PREKMURSKI GLASNIK

Z nožem v srce. V Ižakovcih pri Beltincih je 36letni delavec Alojzij Domitrič zabodel v srce 28letnega posestnikovega sina Alojzija Petka, ki je kmalu nato zaradi izkrvavljenja izdihnil. Ozadje krvavega dogodka je bilo večletno so-

vražvo med ubijalcem in pokojnim Petkom. Domitrič je bil na Petka ljubosumen, ker je bil ta pred poroko fant njegove izvoljenke in ni to razmerje ostalo brez posledic. Zato je Domitrič kmalu po poroki začel sovražiti ženo, še nujša pa je bila jeza na Petka, ki je še vedno zalezoval ženo. Ubijalca so orožniki spravili v zapore mari-borskega okrožnega sodišča.

NAŠI NA TUJEM

SMRT ROJAKINJE V TUJINI.

Recklinghausen-Suderwich, okt.

Dne 26. septembra je zaspala za vedno v Recklinghausenu-Suderwichu na Westfalskem naša rojakinja, vdova ga. Helena Vočkova v starosti 80 let. Bila je med nami vsemi zelo priljubljena, kar je pričal pogreb. Na zadnji poti jo je spremlilo veliko število rojakov in rojakinj, domačinov in drugih. Na Westfalskem je živela pokojnica 21 let. Bodi ji lahka tuja zemlja, preostalim pa naše sožalje!

Ameriške novice. Vida Kumšetova v Lozainu je bila imenovana za profesorico na tamkajšnji srednji šoli. To je prvi primer v omenjenem mestu, da je Slovenka zavzela tako odlično mesto. — V slovenski naselbini Binghamu Canyonu je nedavno nastal požar, ki se je tako hitro razširil, da so si ljudje komaj rešili golo življenje. Prizadeti so rojaki Bulič, Pezel, Skala, Jeglič, Kallan, Mahne in Vraneš. Zgoreli sta tudi dve društveni dvorani. — Na svoji farmi v Willardu je umrl rojak Peter Zel. Mož je imel 72 let. Doma j. bil iz Zalega loga na Gorenjskem. — V Chisholmu je preminil Franc Pucelj, po domače Klar-nik, doma iz Sodražice pri Ribnici. V Ameriki je živel 24 let ter zapušča ženo in sedem otrok v starem kraju pa mater. — V Barbertonu je umrl 42letni Matevž Mihelčič. V Ameriki je živel približno 25 let. Doma je bil iz Grahovega pri Cerknici. V Ameriki zapušča ženo in pet otrok, v starem kraju pa očeta in brata. — V Pueblu je preminila Frančiška Dremlova, rojena Jakličeva, stara 50 let. V Ameriki je bila 29 let. — V nekem gozdu pri Kingstonu so našli mrtvega rojaka Janeza Dolesa, ki je zaradi bolezni izvršil samomor. Doma je bil z Blok. Pokojnik je bil zelo priljubljen pri rojakih.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Ocvrti cmoki. Šest dek sirovega masla in dve jajci dobro zmešaj, deset dek kuhane gnjati sesekljaj, eno žemljo namoči v mleku in jo ožmi. Vse to primešaj k sirovemu maslu, potem primešaj še dve žlici dušenih jurčkov, osoli, malo popopraj, daj nekaj zrn kumne in toliko drobtin, da dobiš testo kakor za navadne cmoke. Sedaj napravi majhne cmoke, ki jih na vroči masti ocvri. Daš s solato za večerjo na mizo.

Beljakovi žličniki za juho. V lonček deni tri beljake in enako količino mleka ter dobro žvrkljaj, osoli, popopraj in prideni sesekljanega zelenega peteršilja. Kozo namaži dobro z mastjo in jo napolni z žvrkljanim snegom. Kozo postavi nato v krop in pusti, da se beljak strdi. Nato zamemaj z žlico majhne žličnike v juho in daj na mizo.

Pečene klobasice. Bolj mastno svinjsko meso zmelji na strojčku (za 20 dek mesa vzameš en beljak), primešaj malo popra, sesekljane čebule, peteršilja, malo dišave, majorana, soli in beljak. Vse to skupaj dobro zmešaj in oblikuj majhne klobasice. Te klobasice povaljaj v raztepenem beljaku, potem pa še v drobtinah, nakar jih v masti ocvri. Daš s salato na mizo.

Beljakova slaščica. Tri beljake in dve žlici mleka dobro žvrkljaj; v lončku pa zavri pol litra mleka, šest dek sladkorja in malo vanilije, ko

mleko zavre, ga zlij mešaje k žvrkljanim beljakom in mešaj dalje, da se popolnoma zgosti. Nato napolni v skledice in daj s piškoti na mizo.

Praktični nasveti

Prevleke iz usnja na stolih osnažimo z mlačno vodo, potem jih pa z lanenim oljem namažemo in s suho krpo zlikamo, da se lepo svetijo.

Okvire vrat in oken osnažimo takole: umijemo jih z mlačno vodo, in ko so suhi, namažemo s petrolejem ali lanenim oljem ter dobro zbrišemo z mehko krpo, da se svetijo.

Likalnik umijemo s platneno krpico in prav drobnim peskom. Če je pa likalnik zelo umazan, ga snažimo s čistilnim papirjem in potem narahlo namažemo s petrolejem.

Ožgano pekačo očistimo s tem, da damo vanjo mila, vode in sode in za noževu konico klorovega apna in to delj časa kuhamo. Vsa prižgana jedila se lepo odluščijo in pekača je spet čista. Splahniti jo je treba le še s svežo vodo.

Sir ohranimo najbolj, če ga pokrijemo s prtom, namočenim v slani vodi. Tako pokrijemo pa le neke vrste sira, kot ementalški, ajdamski in bohinjki sir. Na isti način ohranimo sirovo maslo dalje časa dobro.

Črne okvire slik osnažimo kar s ščetko za črne čevlje in spet se bodo svetili.

ZANIMIVOSTI

× **Huda železniška nesreča v Franciji.** V pokrajini Bretagni se je pripetila strašna železniška nesreča. Malo pred postajo Terences je trčil potniški vlak, ki je pribrzel z vso naglico na postajo, v tovorni vlak. Prvi vagon potniškega vlaka se je zaradi silnega sunka popolnoma razbil. V razvalinah so našli pet potnikov ubitih, 15 pa hudo ranjenih. Ranjence so nemudno odpeljali v bolnišnico v bližnjem mestu. Dve osebi sta v bolnišnici kmalu nato izdihnila. Število mrtvih je naraslo tako na sedem. Stanje ostalih ranjencev je delno zelo resno.

× **Strahotno breme mrtveca na bolni ženi.** V neki hiši v Salzburgu sta živela osamljeno zakonca Osterwarschniggova, ki nista občevala niti s sosedi. Mož, bivši uslužbenec državnih železnic, je bil upokojenec. Njegova žena je bila že več mesecev hroma in priklenjena na bolniško posteljo. Te dni je pa možu naenkrat postalo slabo in v trenutku, ko se je sklanjal nad ženino posteljo, ga je zadela kap, da je padel z vso težo svojega telesa na hromo ženo. Moževo truplo je ležalo ves dan kot srhotno breme na nesrečni ženi, ki se ni mogla ganiti, niti poklicati na pomoč tako glasno, da bi jo slišali sosede. Šele pozno zvečer, ko je zavladala v hiši grobna tišina, so sosedge zaslišali njeno stokanje. Poklicali so reševalno postajo, ki je prepeljala truplo v mrtvašnico, vso izmučeno in od groze trhtečo ženo pa v bolnišnico.

× **Zaklad na dnu Bajkalskega jezera.** Sovjetska vlada hoče dvigniti iz dna Bajkalskega jezera velik zaklad iz carskih časov. Leta 1904. se je namreč potopila na Bajkalskem jezuru ladja, ki je vozila za 200 milijonov dolarjev zlata v kosih in zlatnikih. Pri ravnatelju Sovjetske državne banke v Moskvi se je zglasil mož, ki je izjavil, da ve, kje leži že 28 let dragoceni zaklad. Leta 1904. med rusko-japonsko vojno so pobrali na carjevo povelje v vseh sibirskih mestih zalogo zlata iz bank in državnih blagajn, da bi ga ne dobili zmagoviti Japonci. Prevoz zlata je spremljal cel polk kozakov. Zlato so naložili na oklopne avtomobile in poveljnik polka je dobil zapečaten navodila glede poti, da bi nihče ne vedel, kod bodo vozili, kajti prevoze denarja so navadno napadale razbojniške tolpe. Navzlic vsej opreznosti se je pa izvedelo za prevoz ogromnega bogastva. Ko je prispel transport z zlatom na most čez reko Bajkal, so navalili nanj s strojnimi puškami oboroženi razbojniki. Ker jih je bilo mnogo več kakor kozakov, se je vnela bitka, ki

so bili v nji vsi kozaki pobiti. Zaklad so razbojniki naložili na parnik, ki ga je pa zasačila na jezeru silna nevihta, da se je potopil. Že poprej so se razbojniki pri delitvi zaklada sprli in sprijeli. Od posadke so se rešili samo trije in eden je baje mož, ki je opozoril Sovjetsko državno banko na zaklad na dnu Bajkalskega jezera. Prvi potapljači, ki so jih spustili v jezeru, so potrdili vest o zakladu.

× **Nezvesta žena v zaboju.** Prileten Pražan je ovdoval. Star je že blizu 60 let, toda srce ima še mlado in tako si je dal pristrichi brke in popraviti zobe, pa je šel iskat nevesto. Iskatji mu je je ni bilo treba dolgo, saj so časi taki, da se vsaka rada omoži. Dobil je mlado in brhko dekle, saj je bogat, ona pa siromašna. In tako je postalo mlado dekle kar čez noč mamica sina, ki je dokaj starejši od nje. Niso pa še minili medeni tedni, ko je bilo zaljubljenemu možu namignjeno, naj nikar vsemu ne verjame. Mož je pa samo zamahnil z roko, češ, saj ni res. Kdo bi iskal drugod, česar ima dovolj. Pa so zaljubljenemu možu kmalu ponovno namignili, da na zakonskem vrtu ne vrtnari sam, temveč da ima nevarnega mladega tekmeča. Možev sin in trije njegovi prijatelji so se postavili na prežo, da bi nepoklicanega vrtnarja zasačili. Pravijo, da ženska vedno pravočasno zavoha nevarnost, ki preti nji in njeni ljubezni. Pravijo tudi, da nobena ženska ne gre slepo v past. To pa ni vedno res in tudi v Pragi ni bilo. Mlada žena je šla k svojemu ljubčku na dom in ujela se je v spretno nastavljeno past. Sin varanega moža je s svojimi prijatelji čakal pred hišo, da se mačeha vrne od ljubčka. Čakati so pa morali noč in dan, na preži so se menjavali in trdovratno čakali. Ljudje v hiši so se zabavali, zabavala se je vsa ulica, samo mlada žena in njen ljubček ne. Skozi okno sta videla na hodniku škodoželjno gospo iz hiše na nasprotni strani, ki je vodila zabavo na ulici. «Da bi te strela udarila!» je rohnel zasačeni zapeljivec, zroč skozi okno na množico radovednežev, ki so se kar za trebuhe držali od smeha, ko so izvedeli, koga možaki stražijo in pričakujejo. Dva dni in dve noči je minilo, kletka z zaljubljenecema je bila pa še vedno zaprta. Mlada žena je izkušala pobegniti skozi stranska vrata čez vrt in preplezati zid. Pa ni šlo. Ljudje so odpirali okna in se ji tako škodoželjno rogali, da je morala zbežati nazaj k ljubčku. Tudi ponoči ni šlo. Ljudje so čakali s svetilkami v rokah. «Le čakajte, mrcine grde, saj vas speljeva na led», je dejal slednjič v kozji rog ugnani zapeljivec. Pohitel je v klet in ko se je vrnil, jo je ubral iz hiše čez ulico. Čez dobro uro je prispel pred zastraženo hišo tovorni avto, štirje krepki fantje so dvignili nosilnico in krenili v hišo. Clovek bi mislil, da gredo po klavir. Kmalu so prinesli iz hiše velik zaboj, ga naložili na avto in se odpeljali. Na preži stoječi fantje so zazijali. Takoj so slutili, da nekaj ni v redu. Sin varanega moža jo je ubral za avtomobilom, kar so ga nesle pete. Dohitel je avto, skočil k šoferju in ga prisilil, da je ustavil. Okrog avtomobila so se zbrali radovedneži. Prihitel je tudi stražnik. «Odprite zaboj, v njem je moja mati!» je kričal fant. Odprli so zaboj in res so našli v njem nezvesto ženo. Kaj se je zgodilo potem, se v javnosti še ne ve.

× **Muhe in ščurke gojijo.** V vzhodnem delu Chicaga imajo farmo, ki je pač edinstvena na svetu. Tu namreč goje muhe. Sinclairova družba izdeluje različne praške in tekočine za pokončavanje škodljivega mrčesa in ta farma skrbi, da lahko delajo tvornice Sinclairove družbe poizkuse. Muham na farmi se godi dobro, dokler ne preizkusijo na njih strupenega praška ali tekočine. Poleg muh goje na farmi tudi ščurke, komarje, stenice in podobno nadlego človeštva. Upravitelj farme mora skrbeti, da so muhe, ščurki, komarji, stenice in druga golazen dobro rejeni, zdravi in krepki za hudo preizkušnjo v celici smrti. Za vsak poizkus spuste v celico smrti po 100 muh, ščurkov, komarjev, stenic. Potem spuste v celico prašek ali tekočino in seštejejo mrtvo golazen. Strup priznajo za dober

240 Din

dobra in trpežna
moška suknena
obleka

— KONTAKT —

IZ TOVARNE DIREKTNO
NA TELO
TO JE POCENI, NAJ
VSI VEDO!

280 Din

kratka zimska duble suknja.

Razpošilja

TOVARNA OBLEK STERMECKI
CELJE št. 97.

Zahtevajte veliki, ilustrirani cenik!

še, če pokonča v desetih poizkusih vso golažen. Za poizkus rabijo samo pet dni stare muhe, ker je muha v tej starosti zelo odporna. Za mrtvo velja muha, ki pade na tla. Če se še drži stene, jo spravijo v «zdravilišče», kjer zopet dobi hrane, da se okrepa.

× **Nekaj o ljudožrstvu.** Ljudožrstvo velja za zamorsko posebnost. V najnovejšem času pa sodijo raziskovalci, da še ni dolgo tega — kakih 10.000 let — ko je človeško meso ljudem dobro teknilo tudi v Evropi. Naši nazori o ljudožrstvu so v marsičem napačni. Ljudožrstvo je mnogo bolj razširjeno, kakor pripovedujejo misijonarji in kolonijalna oblastva, ki jim je seveda ležeče na tem, da misli javnost, da so ti strašni običaji že iztrebljeni. Dasi se v nekaterih kolonijah kaznuje ljudožrstvo s smrtjo je vendar še zelo razširjeno. Tudi ljudožrstva kot takega si omikan človek ne predstavlja pravilno. Človeško meso jedo divjaki le izjemoma in redko se pripeti, da človeka ubijejo samo zato, da ga pojedjo. V takih primerih gre večno le za ritualne gostije, a ritualne človeške žrtve so zelo redke. Divjaki jedo navadno meso človeka, ki je umrl naravne smrti, ali pa meso v boju ubitega sovražnika. Šele na zadnjem mestu so ljudje, ki jedo človeško meso samo zato, ker je dobro. Pierre Mil-le, ki dobro pozna preproste narode ne zagovarja sicer tega običaja, pač pa ga skuša pojasniti tako, da bi videli ljudje v njem vsaj pojav, ki ne predpostavlja nobene strahotne krutosti. Cloveku je misel na ljudožrstvo strašna samo zato, ker je človek edino bitje, ki se mu prisoja duša, ki pa je ljudem sveta in posvečuje tudi telo. Preprosti narodi seveda duše v našem pomenu besede ne poznajo. Oni mislijo, da je duša posebno bitje, tako posebno, da se z našim pojmovanjem sploh ne dá objeti. Divjak, ki je človeško meso, se ne zaveda, da je sebi enako bitje, niti ne, da je človeka, ker mu je pojem človeka v našem pomenu besede neznan.

× **Več jih sežgo, kakor pokopljejo.** Praški mestni pogrebni zavod objavlja zanimive številke, ki pričajo da se je sežiganje mrtličev že močno udomačilo v češkoslovaški prestolici. Krematorij se je tako priljubil ljudem, da je danes že več sežigov kakor pokopov. Med osebami, ki se dajo sežgati, prevladujejo katoličani. Pripadnikov drugih ver je v primeri z njimi kaj malo.

× **Koliko ljudi je na zemlji.** Prvo uradno statistiko o številu na svetu živečih ljudi objavlja letopis Društva narodov za leto 1931./1932. Po teh podatkih znaša celotno število prebivalstva na zemlji 2,012,800.000; o teh 1,103,000.000 v Aziji, 506,000.000 v Evropi, 252,000.000 v Ameriki, 142,000.000 v Afriki in 10,000.000 v Avstraliji.

× **Oporoke čudaških ljudi.** Nekateri ljudje pokažejo svoje čudaštvo tudi v oporoki. Tako si je zamislil prav čuden pogreb lovec kač Meneck. Sklenil je določiti si tak pogreb, da njegovo ime nikoli ne bo pozabljeno. Iz orehov si je dal napraviti krsto in odredil je, naj bi igrala godba za njegovim pogrebom samo poskočne koračnice. Za pogrebom naj bi šla tudi njegova mršava kravica, ki mu je dajala mleko, poleg nje pa njegova sestra in prijatelji. V oporoki je določil, da morajo dobiti vsi pogrebci iz njegove kleti brezplačno toliko vina, kolikor ga bodo hoteli. Čudak je bil tudi neki Anglež, ki je moral dolga leta trpeti nadvlado svoje žene, pa ji je v oporoki zapustil samo hlače, čeprav je bil zelo bogat. V oporoki je bilo rečeno: «Svoji ženi zapuščam hlače, ki naj ji bodo izročene neobdavčene in brez vsakih drugih stroškov. Zapuščam ji hlače kot podobo tega, kar je hotela nositi v mojem življenju, pa se ji ni posrečilo.» Svoje premoženje je pa zapustil sinu in dvema sestrama. V New Yorku je živel mož, ki je imel zelo klepetavo in opravljivo ženo, in v oporoki je določil: «Oboževana ženica, celih 35 let najinega skupnega življenja nisi zamudila nobene prilike, da bi mi ne zastrupljala življenja s svojim strupenim jezikom, zato ti zapuščam letno rento v znesku 30 tisoč dolarjev, toda s pogojem, da vzameš v 8 dneh k sebi svojo mačeho, ki ima še strupenejši jezik in ki si jo sovražila enako kakor jaz. Prvo nedeljo vsakega meseca morata priti obe s svojim pravnim zastopnikom na moj grob in na glas izjaviti, da obžalujeta, da sta mi zagrenili vse življenje»

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Pijanec.

A: «Vi imate svojega osemnajstletnega sina že preskrbljenega?» Kaj ste ga dali izučiti?»

B: «Naučil sem ga piti žganje in če bo hotel imeti zani denar, bo že delal...»

Adam in Eva.

Mati: «Kaj pa je vama, da letata gola po vrtu?»

Otroka: «Veš, mama, igrava se Adama in Evo v raj...»

Moderna gospodinja.

A: «Prijateljica, ali je res, da se nameravaš omožiti?»

B: «Da, nevesta sem in že iščem stanovanje.»

A: «Kakšno stanovanje bi pa hotela?»

B: «Najrajši tako, v katerem ne bi bilo dovoljeno kuhati.»

Same dobrot.

«Le dajte se zavarovati pri nas. Če bi si zlomili roko, dobite 1000 Din, če bi si zlomili nogo, 2000 Din, če bi vas pa doletela sreča, da bi si zlomili vrat, vam izplača zavarovalnica celih 20.000 Din...»

Cigan pri vojaki.

Narednik: «Hudorovič, zakaj si ti vedno zadnji pri teku?»

Cigan: «Oh, če bi smel biti bos, bi bil vedno prvi.»

Na sodišču.

Sodnik: «Koliko let imate, gospodična?»

Priča: «Trideset.»

Sodnik: «Pred petimi leti ste bili tu in mislim, da ste odgovorili prav tako.»

Priča: «Bo že res, saj nisem ena tistih, ki govorijo danes tako, jutri pa drugače...»

Mož in žena.

A: «Žena in mož sta na poseben način navezana drug na drugega.»

B: «Kako to?»

A: «Žena živi od moževe neumnosti, mož pa za ženino neumnost...»

Službena izpričevala.

Gospodinja novi služkinji: «Kje imate izpričevala?»

Služkinja: «Potrgala sem jih.»

Gospodinja: «To ste pa neumno napravili.»

Služkinja: «Morda ne bi tega rekli, če bi jih videli...»

Denar je vse.

Janez: «Kako neki moreš živeti s tako grdo ženo?»

Miha: «Z njo res težko, zato pa laže z njenim denarjem.»

Študentovska.

Profesor: «Imamo mnoge privlačne sile, tako magnet, elektriko in druge. Katera od njih je najmočnejša?»

Študent: «Ženske oči, gospod profesor.»

Ni razumel.

Ona: «Za letošnjo jesen pa ne potrebujem obleke.»

On: «Sto hudirjev, kaj je moda že tako daleč?»

Resnica.

Mati: «Ali veš, Danica, kaj se zgodi s prevezetnimi dekletji?»

Hčerka: «Ženinov imajo mnogo, če so lepe.»

Najnovije dvokolo z motorčkom 1 1/2, K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrat in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

«TRIBUNA» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.

Pri oslabiljenju živcev

se uporablja fiziološki ekstrakt «Kalefluid». Detalna literatura se pošilja brezplačno. Zahtevajte jo pod naslovom: Beograd, Kralja Milana 15, Miloš Marković. Kalefluid se prodaja v lekarnah in drogerijah.

Odobreno od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje S. br. 5300 z dne 28. marca 1932.

Ljudska samopomoč v Mariboru

mi je po smrti mojega očeta g. Ljudevita Petriča izplačala pripadajočo podporo hitro in kulantno, za kar se ji tem potem najiskrenejše zahvaljujem in priporočam to prekristno socialno ustanovo vsikomur v takojšnji pristop. Ravno pri Dobju, dne 15. oktobra 1932.

Ana Petrič.

Delo

dobi v teh hudih časih vsakdo še najlaže, ako si sam doma uredi pletilnico. Vsakomur dajemo tekoče delo s tem, da mu odjemljemo storjene pletenine, mu dobavljamo prejo in izplačujemo mezdo za pletenje, kar dokazujejo mnoga zahvalna pisma. Ako hočete delati in zaslužiti, se obrnite, prosim, zaupno za gratisprospekte na tvrdko J. Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2, oddelek 5

MALI OGLASI

Suhe gobe, fižol in orehe

plačuje po najboljši dnevni ceni tvrdka M. Geršak & Co., Ljubljana. 308

Brezobrestna posojila

za odkup dolga, nakup in zidavo, podeljuje «Kreditna zadruga», Ljubljana, poštni predal 307. Sprejema zastopnike. 274

Izšla je Blasnikova Velika Pratika

za navadno leto 1933., ki ima 365 dni.

«VELIKA PRATIKA» je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obračtan.

V «Veliki pratiki» najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solneče in lunine mrke; — lunine spremembe; — poštne določbe za Jugoslavijo; lestvice za kolke, pobotnice, kupne pogodbe in račune; konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse se me na Kranjskem, Koroskem, Štajerskem, v Prekmurju, Medžimurju in Julijski Benečiji; — pr. gled o koncu brodati živine; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računane obresti; — življenjske važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih potrebuje kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din.

«VELIKA PRATIKA» se dobiva v vseh večjih trgovinah in se lahko naroča tudi pisмено pri založnici: tiskarni J. Blasnika nasl., d. d. v Ljubljani.

POZORI!

POZORI!

Zaročenci in zaročenke!

Preden stopite v zakon, naročite takoj novodošlo knjigo, v kateri so navodila o zakonskem življenju, navodila za časa nosečnosti, dojenja, menstruacije, o spolnih boleznih in o zablodah spolnega življenja. Za mladino izpod 16 let ni ta knjiga. — Kdor pošlje v pismu 20 Din, se mu pošlje knjiga franco na njegov naslov. Po povzetju 4 Din več. Pošilja se diskretno po pošti.

AMBROŽIČ, Ljubljana, poštni predal 74.

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila, kladi, masiranje, drgnjenje, o načinu, kako se žival prisili, da je mirna, o dvižanju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesti, ko pri poškodovanju rogov, poškodbi kopa in zakovanju, pri prišču med parklji, opeklini, streli, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, črski, zaprtju, koliki, napanjanju goved in ovac, pri tujih pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solničarici, nevarnosti zadušitve, zastropitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 3